

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO XI ŠT. 254

PETEK, 14. JUNIJA 1957

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

ALI BO KAJ IZ SVOBODNEGA evropskega področja?

Francoski državniki so bili po vojni prvi pobudniki političnega in gospodarskega združevanja Zahodne Evrope, ki naj bi pri reševanju svetovnih vprašanj nastopala skupno in bi hkrati z mednarodnim sodelovanjem zagotovila tudi posameznim evropskim državam večjo svobodo in gospodarski procvit. Tako je bila najprej ustanovljena Evropska skupnost za premog in jeklo, ki ji pravijo »Montanska skupnost«. To je bila zamisel bivšega francoskega zunanjega ministra Schumana. K njej je pristopilo šest zahodnih držav (Francija, Italija, Zah. Nemčija, Belgija, Holandija in Luksemburg).

Proti koncu maja tega leta so predstavniki istih šestih držav ustanovili Evropski enotni trg, na katerem bo čez 10 do 15 let blago vseh članic krožilo prosto iz ene države v drugo. To se pravi, da med njimi ne bo več carinskih pregrad. Predstavniki teh šestih držav so zadnje pogodbo sicer že podpisali, toda zdaj je potrebna še potrditev (ratifikacija) njihovih parlamentov, da se pogodba lahko prične izvajati.

Angleži se niso marali gospodarsko prestopiti povezati z omenjenimi šestimi državami, ker predstavlja Britanska država skupnost (Commonwealth) s svojimi dominijami (članicami, kakor so Indija, Kanada, Južna Afrika) nekakšen svet zase. Te države so poleg tega gospodarsko povezane v carinski zvezi, sklenjeni že kmalu po prvi svetovni vojni v Ottavi. Carine med njimi so mnogo nižje. Angleži se sploh ne radi večjejo z drugimi državami v gospodarskem pogledu, ker se bojijo, da bi v takšnih gospodarskih skupnostih ne mogli voditi dovolj prožne gospodarske politike. Ker so se jim zdale pretežke obveze, ki bi jih nalozili angleškega gospodarstva pristop k Enotnemu evropskemu trgu (Evropski gospodarski skupnosti), so se oprili rajši druge podobne zamisli, ki so jo pravzaprav sami sprožili. To je Svobodno evropsko trgovinsko področje, ki mu sami pravijo European Free Trade Area.

To bo zajelo vse države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje v Evropi OEEC, ki jih je 17 po številu. Ta organizacija je nastala vzporedno z ameriškim Marshallovim planom, a ga ne preživela. Ker bi bilo Svobodno evropsko trgovinsko področje širše, je ta zamisel vsekar bolj simpatična kakor Enotni evropski trg, ki se omejuje na šest držav. Toda največji razlog za to je, da je zamisel Svobodnega evropskega trgovinskega področja močno zvolednala. Tako n. pr. bi Svobodno evropsko trgovinsko področje ne zadevalo kmetijstva.

V London prihajajo v zadnjem času državniški iz raznih evropskih držav na posvetovanje o tem načrtu, vendar angleški listi ne prikrivajo, da ni v Evropi pravega zanimanja za načrt ter podarjajo, da je postalo jasno, da se evropskim državljanom prav nič ne mudi v tem pogledu.

Ko je pred nekaj dnevi padla vlada socialistična Molleta, se pobudniki evropskega enotnega trga izrazili strah, da se bo zaradi vladne krize in morebitnega prihoda na oblast novih ljudi zadeva evropskega enotnega trga zavlekla, ker se tem novim ljudem ne bo prav nič mudilo, da bi jo spravili pred parlament. Socialni republikanci so na svojem obnem zboru ostro nastopili proti enotnemu trgu.

(Te vrste smo napisali pravzaprav kot uvod in pojasnilo k članku o Evropskem enotnem trgu, ki ga najdemo na strani 14 v tem številu.)

Avstrijske zahteve glede Trsta

V zvezi z našim poročilom o zaključkih italijansko-avstrijske konference v Trstu, ki smo ga pričeli v eni izmed zadnjih števil, naj navedemo mnenje dunajskega tečnika »Die Furche«, ki ima velik vpliv na vladno politiko. List pripominja, da so na konferenci upostevali zlasti dejstvo, da predstavlja avstrijski promet skoraj Trst 4/5 vsega trgaškega prometa. Prav zaradi tega dejstva bi bilo končno treba sprejeti vsaj štiri petine avstrijskih zahtev. Med temi je treba upoštevati tudi vabilne ponudbe severnih ljudstev, da vabilne ponudbe severnih ljudstev. Konferenca je ugodila zahtevi po zboljšanju tovarneva prometa na progi Trbiž-Trst s tem, da bosta poveljena dva nova vlaka, ki naj bi po določenem voznom redu prispela v Trst jutraj in popoldne, in sicer pravočasno, da se lahko takoj prične pretovarjanje. Na konferenci so preprečili sklenitev pomorskih zvez med Trstom in prekomorskim delom, ki ga zahtevajo pristanišča ob Tirenskem morju. Avstrijski seveda postavljajo zahtevo, naj se tržaške pomorske zveze še okrepijo. O tem naj bi razpravljali na bodoči konferenci, ki naj bi bila po možnosti v Gradcu. Dosežen je bil sporazum o hitrejšem carinskem postopku na meji o tehničnih izpolnitvah tržaških pristanišč in zboljšanju pristaniščnih tarif. Avstrijska podjetja bodo lahko v Trstu imela svoje poslovalnice. Tako bo dana možnost avstrijski mladini, da se primerno izobrazi in izvežba v pomorskih zadevah. List končno pripominja, da bi zdaj kazalo lotiti se pogajanj z Jugoslavijo zaradi tranzita.

AVTOMOBILI »SIMCA« ZA POLJSKO. Francoska tovarna »Simca« je sklenila sporazum s poljskimi oblastmi o dobavi 1000 vozil vrste »Aronde«. Tu di CSR je naročila pred kratkim prav toliko avtomobilov pri tej tovarni.

Ustvarjalne sile francoskega naroda neokrnjene

Francija se vojuje že od leta 1939, vendar hkrati ustvarja

Odkar je odstopila vlada socialista Molleta, je že več francoskih politikov poskušalo sestaviti novo vlado. Radikal Pierre Bourges-Maunoury je končno le uspel in tako je Francija po tridesetnem brezvladju dobila redno vlado. O vzrokih vladne krize na Francoskem smo tudi v »Gospodarstvu« že večkrat poročali. Poudarjajo, da sta vzroka dva in sicer dolga in brezplodna vojna v Alžiru in neurejene državne finance, ki jih obremenjuje vojna; finančni minister v Molletovi vladi g. Ramadier je hotel Francozom naložiti nove davke, da bi lahko ohranili državne finance v ravnotežju, a poslanci so se uprli novemu obdavčenju.

Med povojnimi vladami je ostala najdlje (16 mesecev) pri življenju prav Molletova vlada. Pogoste krize so pač znamenja razburkanega političnega življenja, ki je seveda tudi posledica napetih dogodkov v zunanjem svetu, med temi zlasti takšnih, ki zadevajo neposredno Francijo; zdaj ima Francija opravka z Alžircom, potem s Suezom, Tunisom, Marokom in te dni zopet s Tunisom zaradi spopada obeh vojsk pri Gabesu. Navajamo mnenje pariškega dopisnika nekega velikega angleškega tednika, ki je zelo značilno za politične in gospodarsko-socialne razmere v Franciji pa tudi glede vloge, ki jo ugotegne Francija še igrati v zunanjem svetu; saj odkriva to poročilo velike tvorne sile francoskega naroda.

Dopisnik pripominja, da vladajo na francoskem pozorišču izredna naspotja. Tako n. pr. je francoska proizvodnja dosegla višek. Poleg tega je Francija bogata dežela, toda hkrati je dosegel primanjkljaj v državnem proračunu nenavadno visoko raven ter grozi dežel razvrednotenje franka. Res je, da je Francija edina izmed zahodnih držav, ki se brez prestanka vojuje že

od leta 1939. Danes je pod orožjem 1.200.000 francoskih vojakov. Dejansko služijo vojaki skoraj po 30 mesecev, čeprav je uradno določena vojaška doba na 18 mesecev. Franci so morali obnoviti državo in odstraniti gospodarske posledice nemške zasedbe; morali so zapustiti Indokino, Tunis in Marok ter so vrh tega doživeli še poraz ob Sueskem prekopu. Toda z druge strani so modernizirali svojo industrijo, postavili načrt za izkoriščanje atomske energije ter dvignili svoj narodni dohodek od 16.095 milijard v letu 1953 na 20.302 milijard frankov v letu 1956. Poleg tega so francoski inženirji brez tuje pomoči odkrili v Sahari velika ležišča petroleja in rudnin, razvili izkoriščanje novih plinskih in žvepljenih ležišč v Pireneji ter petrolejskih vrelcev v pokrajini Landes.

Francoski državniki so dali velike mednarodne pobude. Zamisel zedinjenja Evrope je njihova; iz nje se je rodila premožna in jeklarska skupnost pa tudi Evropski enotni trg. Vse to odkriva notranjo dinamiko francoskega naroda.

Primanjkljaj v francoski plačilni bilanci je do neke mere neizogiben, ker se francoska industrija širi ter potrebuje za to surovine, kakor gorivo in polizdelke iz tujine. Izkupeški zunanje trgovine požarajo ogromni vojaški izdatki, ki so narasli od 344 milijard na 599 milijard frankov v letu 1956.

Na koncu svojega dopisa omenja Anglež, da je sedanja politična kriza v Franciji kriza gibanja in razvoja, ni kakor pa ne kriza mrtvila. Ta kriza izvira iz globokega spoznanja v francoski javnosti in francoskih strankah, da je treba menjati politiko nasproti Alžiru; vprašanje je samo izbira državljanov, ki bi izvedel to spremembo.

414 milijard frankov primanjkljaja v zunanji trgovini

Francoski gospodarstveniki se ne zadovoljujejo z začasnimi ukrepi vlade, s katerimi naj bi se Francija izkopal iz sedanjih finančnih in gospodarskih težav. Prepričani so, da bo trenutne težave, kakor n. pr. poravnava dolga v Evropski plačilni zvezi, ki zapade 15. junija, prebrodila brez posebnih težav. Tudi obresti, ki jih mora Francija plačati 30. junija za ameriška in kanadska posojila, bo gotovo plačala. Toda gospodarstveniki si postavljajo vprašanje: Kaj pa potem? Francoske finance in francoska zunanja trgovina potrebujejo temeljitejšie ukrepe na daljši rok, ako hočejo ozdraveti.

Zakaj je francosko gospodarstvo zašlo v takšno zagato? Poleg velikih izdatkov za vojno v Alžiru je morala država poravnati stroške za vojaški nastop ob Sueskem prekopu; nadalje je je uvoz lanske leto v Francijo povečal kar za 255 milijard frankov v primerjavi z letom 1955. Francija je uvozila za 66 milijard frankov več živil, samo pšenice za 52 milijard. Letos kaže leti na boljše in ta izatek bo lahko odplačal.

Za uvoz premoga in petroleja so morali Franci lani plačati okoli 50 milijard več kakor leta 1955, ker so se brodarine zaradi prekinitev plovbe skozi Sueski prekop povišale. Ta izdatke se bo lahko zdaj znižal, ker so brodarine zopet padle. Poleg tega se Francozi je pogajajo za ureditev plovbe skozi Sueski prekop.

Primanjkljaj v zunanji trgovini, ki je znašal leta 1955 82 milijard, je lani narasel kar na 414 milijard frankov. V času vladne krize in širjenja glasov o razvrednotenju franka so industriji in drugi uvozniki iz spekulativnih razlogov poskušali uvoziti čim več blaga iz tujine. Vlada je deloma preprečila to spekulacijo s tem, da je od uvoznikov zahtevala da položijo najprej 25% vrednosti nameravane uvoza, pozneje pa kar 50%. Uvoz v Francijo je v prvih štirih mesecih leta 1957 narasel še za

Pogodba o Evropski gospodarski skupnosti, ki so jo 25. marca podpisali v Rimu predstavniki Belgije, Nemške zvezne republike, Francije, Italije, Luksemburga in Nizozemske, pomeni začetak daljnosežnih izpremenb v gospodarskem in socialnem sestavu velikega dela Zapadne Evrope. Njen pomen bo še povečan, ko se bo enotni trg morda še razširil s pristopom drugih držav, ki sicer nimajo namena, da bi kot članice te skupnosti vstopile v carinsko zvezo navedenih držav, a se bodo verjetno povezale z njo kot avtonomna ozemlja v enotno področje svobodne trgovinske izmenjave. Končno se bodo zaradi nalo naraščajoče potrebe po električni in tehnični energiji v vseh evropskih državah v oddolčni meri pričeli pojavljati v glednem času tudi učinki pogodbe o Evropski atomski skupnosti, ki je bila podpisana v Rimu obenem s pogodbo o gospodarski skupnosti.

Prvi začetek gospodarskega zedinjenja Zahodne Evrope je bil podan že z ustanovitvijo »Montanske unije«, med državne skupnosti na gospodarskem področju železa in premoga. Ta je bila ustanovljena pred petimi leti po zamisli francoskega državnika Schumana. Iz te skupnosti se je pred dvema letoma na sestanku v Messini porodila zamisel, da je treba postaviti temelje za skupno obravnavanje gospodarskih zadev na mnogo širši osnovi. Tak je prišlo do pogodbe o Evropski gospodarski skupnosti oziroma do enotnega evropskega trga. Ta predvideva na področju držav podpisnik skupen notranji trg z ustanovitvijo carinske zveze med temi državami. Temeljni smoter pogodbe je urediti enotno, skupno carinsko področje in tako zagotoviti enotne pogoje na ozemlju omenjenih držav za vsakršno proizvodnjo, kolikor prihaja v poštev carinska obremenitev. Ostale določbe pa imajo namen zagotoviti skladnost

166 milijard v primeri z uvozom v istem razdobju leta 1956.

Francoski gospodarski publicisti svetujejo svojim rojakom, naj predvsem skrepijo potrošnjo nepotrebne blaga, da bi tako pripomogli k zmanjšanju uvoza.

Več tujega kapitala v Italiji

V začetku marca 1948 so v Italiji odpravili prepoved investicij tujega kapitala, ki so jo uveljavili med zadnjo svetovno vojno. V februarju 1956 pa so uvedli z namenom, da bi spodbudili dotok tujega kapitala posebno za primer, kjer gre za investicije za povečanje proizvodnje, znatne olajšave v pogledu zopetnega izvoza naloženega kapitala. Kakor je znano, so bile nove določbe sicer raztegnjene tudi na Tržaško ozemlje, vendar s to omejitvijo, da je tu za tujo investicijo še vedno potrebno posebno upravno dovoljenje vladnega komisarja.

Od marca 1948 do konca leta 1956 je bilo investiranih v Italijo skupno blizu 160 milijard lir tujega kapitala. Od tega je odpadlo na čas do konca leta 1954 nad 64 milijard, na leto 1955 nad 35 milijard, na leto 1956 pa nad 59 milijard; v primerjavi z letom 1955 so torej narasle tuje naložbe za blizu 24 milijard ali za okroglih 65%, kar je treba vsekakor pripisati vplivu izdanih olajšav.

Po posameznih gospodarskih sektorjih so bile tuje investicije v letu 1956 največje v rudarski in metalurški industriji (8,25 milijard) in v petrolejski industriji (7,82 mil.); sledile investicije v električno in elektroenergijsko industrijo (5,81 mil.), v finančno industrijo (5,36 mil.), v tekstilno in manufakturno industrijo (3,95 mil.), v kemično industrijo (3,27 mil.), v živilsko industrijo (2,61 mil.), v avto-

mobilsko industrijo (2,40 mil.), v nepremičninsko podjetja (2,26 mil.), v mehanično industrijo (2,120 mil.), v drugo industrijska podjetja (5,27 mil.), v zavarovalna podjetja (1,36 mil.), v trgovinska podjetja (1,22 mil. proti 10,77 mil. v letu 1955), v prevoznika podjetja (0,44 mil.), v turistična podjetja (0,19 mil.); ostali znesek je porazdeljen na druge gospodarske panoge ali pa je smer investicije še vseča.

V državne papirje je bilo lani investiranih samo 90 milijonov lir tujega kapitala. Zaradi primerjave naj navedemo, da je znašala vrednost papirjev s stalno rento, izdanih v Italiji in plasiranih v inozemstvu v obdobju od 1925. do 1933. leta, nad 8 milijard, kar bi v današnji valuti ustrezalo kakim 500 milijardam lir.

Načrt za hidrocentralno Osp odobren

Umetno jezero bo 4-krat večje kakor Blejsko

Uprava za vodno gospodarstvo Slovenije je dala svoje soglasje za izvedbo investicijskega načrta za gradnjo hidroelektrarne Osp ter zahteva izvedbo vodopadnega postopka, da se uredi odnosi vseh interesov na vodi Notranjske Reke.

Kot smo že poročali, predvideva načrt zgraditev pregrade pri vasi Gornje Vreme tako, da bo nastalo 11,5 km

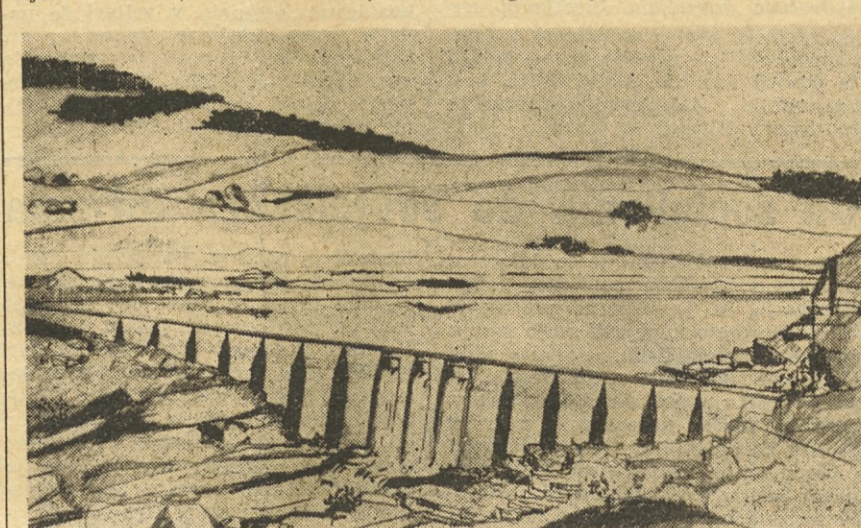
ITALIJANSKA VINA IN VERMUT V AMERIKI.

V Združene ameriške države uvažajo čedalje več italijanskih vin in vermuta. Po količini je ta uvoz že presegel uvoz francoskih vin, ki pa je po vrednosti še vedno višji od italijanskega. Američani namreč radi uvažajo dražja francoska kipeča vina. V Združenih državah je okoli 72 podjetij, ki se bavijo z uvozom italijanskih vin in likerjev. V letu 1956 so Američani uvozili iz Italije čez 60.000 hektolitrov vina in prav toliko vermuta v skupni vrednosti okoli 2 milijard in 1.649 milijonov lir. Leta 1955 je uvoz presegel 50.000 hl vin in prav toliko vermuta. Uvoz vin iz tujine predstavlja komaj 10% potrošnje vina v Ameriki. V Združenih državah, posebno v Kaliforniji in državi New York, kjer je največ vinogradov, je namreč vinogradništvo v stalnem razvoju.

MANJ PARFUMOV VEČ MILA. Ugotovili so, da v zadnjih letih ljudje na splošno rabijo manj parfumov kot nekdanj, narašča pa uporaba drugih higienskih in kozmetičnih izdelkov.

POLEG ELEKTRIKE TUDI VEČ VODE

Predvidena akumulacija vode predstavlja važen vodnogospodarski ukrep. Omogočil bo ne samo pomembno energetskega izrabo vode, temveč bo vodo dovedel tudi v predele, v katerih vode primanjkuje. Škoda, ki jo nastala zaradi poplave doline Reke, je mnogo manjša od koristi, ki jo donaa

Akumulacija Gornje Vreme za hidrocentralno Osp.

dolgo jezero, ki bo segalo do mostu pri Ivančjem mlinu vzhodno od Prema. Zajezitvena višina nad morjem je 390 metrov, tako da padec do strojne znaša okoli 370 metrov. Padavinsko območje akumulacije znaša 334 km², povprečne letne padavine za obdobje 1919 do 1939 pa 1526 mm. Površina bo znašala 5,45 km², največja globina bo pri pregradi dosegla 42 m. V jezeru bo okoli 77 milijonov kubičnih metrov vode. Če pomislimo, da meri površina Blejskega jezera 1,4, Bohinjskega pa 3,1 km², potem vidimo, da bo novo jezero štirikrat večje od blejskega ter tudi precej večje od Bohinjskega. Pregrada bo betonska ter bo njena dolžina na vrhu znašala 376 metrov. Tlačni rov podkavste oblike s premerom okoli 4 m bo vodil v dolžini 17.150 metrov do vodostana nad vasjo Osp, od koder bo vodila 1022 metrov dolga tlačna cev s premerom okoli 3 m do strojne. Strojnica bo imela dva agregata po 50 MW, ki bosta lahko proizvajala okoli 200.000.000 kWh električne energije letno, od česar odpade na zimske energijo okoli 190 milijonov kWh. Instalirana vodna količina, za katero bosta agregata v hidroelektrarni Osp dimenzionirana, znaša 36 kubičnih metrov na sekundo.

Strojnica hidrocentralne Osp. Nad strojnico je videti tlačno cev.

Gospodarsko zedinjevanje Zah. Evrope

CARINE NASPROTI DRUGIM DRŽAVAM

Nasproti drugim državam bo carinska zveza Evropske gospodarske skupnosti uveljavila novo enotno carinsko tarifo. Postavke te tarife bodo določene po povprečju dosedanjih carinskih postavk vseh včlanjenih držav, toda s to omejitvijo, da bodo surovine obremenjene največ s 3% in polizdelki največ z 10% vrednosti blaga, dočim se za dogotovljene izdelke, ki bodo razdeljeni v dve skupini, predvideva najvišja carinska obremenitev v višini 15-25%.

Tudi za carinske postavke te nove skupne tarife predvideva pogodba postopno uveljavljanje z zniževanjem ali zviševanjem sedanjih avtonomnih postavk posameznih držav podpisnic, in sicer tako, da bodo razlike med postavkami nove skupne tarife in sedanjimi avtonomnimi postavkami v prvem triletnem razdobju zmanjšane za 30%, v drugem triletnem razdobju za nadaljnjih 30%, do poteka dvanajsetletne prehodne dobe bodo pa povsem izginile. Tiste postavke sedanjih avtonomnih tarif, ki se od bodočih zveznih postavk ne bi razlikovale za več kot 15%, bodo pa nadomeščene z novimi postavkami že po preteku štirih let od dneva, ko bo pogodba uveljavljena.

Posebne določbe urejajo vprašanja agrarne politike, ki naj se v dvanajsetletni prehodni dobi postopoma poenoti. Predvidevajo se skupne norme za omejitve posledic medsebojne svobodne konkurence na tem področju, skupni ukrepi za stabilizacijo uvoza in izvoza, kontingenti ali sporazumoma odredene minimalne cene za poljedelske proizvo-

de in po potrebi tudi omejitve svobodnega uvoza.

V pogledu prometa finančnega kapitala predvideva pogodba, da se na posameznih področjih še veljavne omejitve odpravijo že v teku prvega triletnega razdobja in da se devizna politika postopoma koordinira, vendar dopušča posameznim državam pravico uvedbe obrambnih ukrepov, če bi svobodni promet kapitala povzročal motnje na njihovem področju.

Pri načelnem svobodnem prometu blaga na področju skupnega trga predvideva pogodba prepoved vsakršnih kartelnih sporazumov med podjetji ali tudi združenjani podjetij, t. j. sporazumov, ki bi neposredno ali posredno služili enostranskemu odrejanju nabavnih ali prodajnih cen, ob čem interesom škodljivim omejitvam proizvodnje ali prodaje, zadrževanja tehničnega napredka in razvoja ali pa omejevanje novih investicij na področju skupnega trga.

POSEBEN EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

Pogodba predvideva nadalje ustanovitev posebnega Evropskega socialnega sklada iz katerega naj se dajejo finančni prispevki posameznim državam članicam ali njihovim javnim ustanovam, ki bi v zvezi z nastajajočim novim stanjem morale strokovno preobrazovati ali pa tudi krajeno premeščati delovne moči ali izplačevati podpore v času preusmerjanja ali omejevanja proizvodnje.

Druga skupna denarna ustanova naj bi bila Evropska investicijska banka, ki naj bi s privatnim kapitalom in z lastnimi sredstvi finansirala izvedbo načr-

Prometni sejem in motorizacija Slovenije

Število obiskovalcev prvega sejma prometnih sredstev na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je najboljši dokaz, kakšno zanimanje je v domači in tuji javnosti zbudil ta sejem. V osmih dneh je sejem obiskalo kar 95.647 ljudi, kar predstavlja pravi rekord; saj se je pri vseh prejšnjih sejmih sukal obisk med 40.000 in 65.000. Že v prvih dneh je pošel sejemski katalog, pa tudi »Sejemski reporter« in razni prospekti razstavljalcev. Drugo presenečenje je bilo v tem, da so tuji razstavljalci prodali vse razstavljene izdelke ter sklenili še številne nove kupce, čeprav ni bil odobren poseben sejemski kontingent. Na sejmju je bilo skupno sklenjenih za 1,5 milijarde dinarjev raznih kupčij.

Razstavljalci so bili z uspehom sejma izredno zadovoljni; mnogi izmed njih so si že sedaj rezervirali prostor za naslednji podobni sejem, ki bo prihodnje leto.

Letošnjega sejma prometnih sredstev se ni udeležil noben razstavljalac iz tako imenovanih vzhodnih držav, vendar so nekateri že zagotovili svoje sodelovanje v prihodnjem letu. Za sejem prometnih sredstev je predstavljal ugodno okolje dejstvo, da je jugoslovanska vlada postavila zdaj v ospredje svojega gospodarskega programa tudi zboljšanje prometnih razmer in sicer ne samo na železnih, temveč tudi na cestah. Hkrati so bile obreane znatne olajšave za uvoz osebnih avtomobilov; odpravljen je bil koeficient. Olajšan je bil tudi uvoz motornih vozil, ki jih prejmejo Jugoslavlani v dar. Jugoslovanska podjetja tudi o močnejšo potrošnikom nabavo vozil na obroke. Ni dvoma, da so v novih razmerah dana tudi jamstva za uspeh podobnega sejma, ki bo v prihodnjem letu.

MOTORIZACIJA LJUBLJANE

Potniki, ki prihajajo na obisk v Ljubljano, opazijo takoj, da postaja promet za motornimi vozili po Ljubljani čedalje bolj živahen. Očitno je, da se Slovenija naglo motorizira. K temu bodo še bolj pripomogle najnovejšie olajšave, ki jih je odobrila vlada glede uvoza osebnih motornih vozil iz tujine. Promet z motornimi vozili je postal bolj živahen deloma tudi zaradi prisotnosti večjega števila tujih turistov.

POVPRASEVANJE PO MOTORNIH KOLESIH NA BLIŽNJEM VZHODU

Tovarne motornih koles v Nürnbergu prejemajo iz držav Bliznjega vzhoda vedno več naročil za motorna kolesa. Povpraševanje po angleških kolesih uvida iz političnih razlogov, ker so Angleži zaradi sudskega spora nepriljubljeni. Kupci na Bliznjem vzhodu se zanimajo za močnejša motorna kolesa, medtem ko je povpraševanje po motopedih (kolesih s pomožnim motorjem) manjše, ker ta kolesa ne zmagujejo sttrim.

Med Hajfo in Rotterdamom ZNIZANE BRODARINE. Izraelska pomorska družba »ZIM« je znižala brodarine za promet med Rotterdamom in Hajfo. Znižanje znaša 1,20 dolarja za tono ali kubični meter.

'GOSPODARSTVO' ob tržaškem velesejmu

Za časa tržaškega velesejma (od 23. junija do 7. julija) bo »Gospodarstvo« izšlo dvakrat. Naš list bo objavil obsežna poročila o poteku te važne tržaške gospodarske prireditve. Pozivamo trgovce in druga podjetja, ki hočejo to priložnost izkoristiti za učvrstitev svojih poslovnih zvez, da pravočasno naročijo zadnje oglase.

naseljenje

Ali bo stroj človeka zaslužnil?

Tudi po Italiji zahtevajo delavci v nekaterih podjetjih »skrajšanje delovnega urnika na 40 tedenskih ur, plače pa naj bi kljub skrajšanju delovnega časa ostale neizpremenjene. Nekatera podjetja se seveda upirajo, ker pač računajo, da bodo proizvodni stroški narasli, če bodo delavci manj delali, a prejimali isto plačo.

Vendar imajo delavci prav. Ni dvoma, da bodo prej ali slej s to zahtevijo prodrli. Vprašanje je samo: kdaj in za koliko ur naj se urnik »skrajša«. Za podjetja pa se predvsem postavlja vprašanje: kako izvesti ta prehod, da ne propadejo in da se proizvodni stroški in cene blaga ne povišajo, ako nmanjšo volj rezerv. Naravno je, da bodo pomoč za izvršitev tega prehoda iskali pri državi ter skušala preveči stroške na vso skupnost.

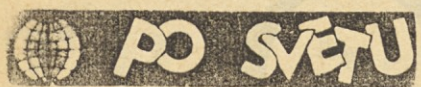
Izpolnjevanje strojev zahteva skrajšanje delovnega časa predvsem iz socialnih razlogov. Izpolnjevanje strojev lajša človeku delo, hkrati pa tudi skrajša čas, v katerem človek lahko izvrši delo z njim. Če hočemo v obratu še nadalje ohraniti ljudi približno v istem številu, ko namestimo nov izpolnjen stroj, moramo skrajšati delovni čas.

Seveda ne to vprašanje tako preprosto ter je povezano z vrsto drugih. Vsekakor moramo biti pripravljeni na razvoj te stvari. Bije se pravzaprav pravi boj med človekom in strojem, ki si ga človek sam izumil, da bi si olajšal delo in bolje živel. Zato je razumljivo tudi, da se pojavljajo nasprotniki avtomatizacije, ki gre za tem, da se iz tovarne človek čimbolj izloči, ker so zaskrbljeni za usodo ljudi, ki jih bo robot vrgel na cesto.

Modroslovci opozarjajo pri tem še na drugo vprašanje. Človek naj bi bil v tovarni zaposlen manj ur tudi za to, da bi lahko več časa posvetil samemu sebi, svojim duševnim potrebam in svojim notranji vzgoji. Sicer ga bosta stroj in tehnika popolnoma obvladala ter zaslužila. Grozi mu duhovno podviganje.

Opazujte same naše fante, ko vam včasih kot nori drvijo na motornih vozilih v smrt, ki jih čaka za vogalom, pa boste prišli do zaključka, da človek ne obvlada več stroja, temveč stroj njega.

Naša zadruga naj postane čimprej samo gospodarsko proizvajalca organizacija v kmetijstvu, kakor je tovarna v industriji; postopoma naj se osvojuje vse dejavnosti, ki odtegujejo njeno pozornost na druga področja. (Edvard Kardelj na obnem zboru Glavne za družne zveze v Ljubljani).

ZOLI NI HOTEL VLADATI S POMOCJO NEPOFAŠISTOV. Demokratski senator Zoli je sestavljal veno-barvno vlado, v kateri so bili samo demokristjani razen enega ali dveh strokovnjakov, ki ne pripadajo nobeni stranki. Proti takšni vladi so bili socialni demokrati, socialisti, republikanci in komunisti. Sami demokristjani nimajo v parlamentu zadostne večine. Demokratične stranke so se bale, da bo Zoli vladal s pomočjo demokristjanskih strank to je tudi s pomočjo neofašistov (pristašev italijanskega socialnega gibanja). Zoli je brez posebnih težav dobil večino v senatu. Pred glasovanjem v poslanski zbornici je izjavil, da bo njegova vlada odstopila, ako bi glasovanje pokazalo, da je dobil večino z neofašističnimi glasovi. Pri glasovanju je bilo oddanih 24 glasov več, kakor je znašalo število nasprotnikov. Zanj so glasovali tudi neofašisti, ki jih je 23; ko so pozneje preverili izid glasovanja, so ugotovili, da je bilo število glasov zgrešeno za enega poslanca, čigar glas je bil prištet h glasovom za vlado. Dejansko je torej znašala večina samo 23 glasov, to je točno toliko, kolikor je neofašistov v parlamentu. Senator Zoli je nato s svojo vlado odstopil. Glavni tajnik demokrističanske stranke Fanfani se zavzema za sestavo vlade, v kateri bi sodelovali sredinske demokrističanske stranke, to je demokristjani, socialni demokrati, liberalci in republikanci. Večina strank se še pripravljajo na volitve, ki bodo prihodnje pomlad. Predčasni volitev si stranke ne želijo.

NEPOSREDA POGAJANJA MED AMERICANCI IN RUSI ZA RAZOROŽITVE. Potek pogajanj za razorožitev v Londonu je pokazal, da se predstavnik Sovjetske zveze Zorin in predstavnik Združenih ameriških držav Stassen rada pogajata na svojo roko. To je zbudilo pri drugih zahodnih državah precejšnjo vznemirjenost, ker se bojijo, da bi se Amerika pogodila z Rusijo, ne da bi upoštevala gledišče Anglije, Francije in Zahodne Nemčije. Italija je navadno na strani Amerike. Kaže, da bi sporazum o razorožitvi obstajal v tem: ustavili bi se ali vsaj omejili poskusi z atomskimi orožji (z bombami); omejili naj bi se tudi oboroževanje na drugem področju ter zaščiti ozemelski pasovi, kjer bi bila prepovedana graditev vojaških oporišč.

DR. SCHAEFER SLEDI GRONCHTJU. Ze prve izjave novega predsednika Avstrijske republike dr. Schaefera, ki pripada socialistični stranki, so pokazale, da bo novi predsednik posegal neposredno v avstrijsko javno življenje. Dr. Schaefer se noče zadovoljiti z golo reprezentanco države. Novi predsednik je izjavil, da mora pri nameščanju državnih uradnikov odločiti njihova sposobnost in ne razna politična priporočila. Mesta naj bi se javno razpisala kakor na Angleskem. Predsednik se je pridružil pozivu zastavnikov, naj se poizkusi z atomskimi in vodikovimi bombami prenehajo. Kanceler (predsednik vlade) ing. Raab je proti poseganju predsednika republike v javne zadeve, češ da mora o njih odločiti vlada. Doslej je bil v vladnih krogih najmočnejša osebnost prav kancelar Raab. Ta se tudi boji, da bi ravnanje predsednika dr. Schaefera poslabšalo položaj katoliške ljudske stranke v vladi. Socialisti poskušajo pridobiti zase tudi katoliško usmerjene ljudi ter so sami postavili izhtevo, da se odnosi z Vatikanom uredijo s konkordatom. Znano je, da tudi sedanjí predsednik Italijanske republike Gronchi rad posega v javno življenje in da je zaradi tega prišel tudi v spor z bivšim ministrom Martinom in senatorjem Sturzom. Te dni prispe na Dunaj nemški kancelar Adenauer.

ZOPET SPOR MED FRANCIJO IN TUNISOM. Moltetova vlada je odpovedala Tunisu finančno pomoč, češ da noče podpirati Tunisa, ki hujška Arabce v Alžiru. Vlada v Tunisu je odgovorila z zahtevo, da morejo oditi s tuniškega ozemlja zadnje francoske čete, da bo tako Tunis res popolnoma neodvisen. Prišlo je do manjših spopadov med obema vojskama, ki so zahtevali okoli 10 človeških žrtev.

ZACETEK VOLILNE AGITACIJE V ITALIJI. Nekateri italijanske stranke so se že pričele pripravljati na volitve. Tako je komunistična stranka poslala v Trst prof. Tondija, ki je predaval tudi na Opčinah o »prodiranju klerikalizma v italijansko javno življenje«.

UTRUJENOST V PARIZU? Poročila iz Pariza pravijo, da je želja, da bi se krvava borba z Alžirci prenehala in začela pogajanja, zajela tudi nepolične kroge med profesorji, duhovniki in visjimi oficirji. Vprašanje je, ali bo nova vlada, ki jo sestavlja radikal Bourges-Mamouny s pomočjo socialistov in de Gaullovih socialistov, republikancev, lahko krenila na novo pot, ki jo zahteva javno mnenje. Značilno je, da je minister za Alžir ostal Lacoste, ki je pristal močne roke, vojni minister je postal Mr. Morice, ki se je ločil od Mendès-France zaradi njegove popustljivosti nasproti Arabcem. V Alžiru so Evropejci med demonstracijami proti Arabcem ubili 12 muslimanov.

NEMCI SE VEDNO V SOVJETSKI ZVEZI? Med Z. Nemčijo in Sovjetsko zvezo bi se morala 15. junija pričeti trgovinska pogajanja. Pogajanja je predlagala Sovjetska zveza. Medtem se je razširila vest, da je v Rusiji še vedno več ljudi, ki ne pomeni velikega sovjetskega predloga, da bi se pričela trgovinska pogajanja, je nemška vlada odgovorila, naj Rusi prej vrnejo nemške ujetnike. Po zadnjem Adenauerjevem obisku v Moskvi je Sovjetska zveza vrnila 9.000 Nemcev, ki so jih obsojila sovjetska sodišča zaradi vojnih prekrškov.

ŠVEDSKI OBISK V JUGOSLAVIJI. Predsednik švedske vlade, ki je hkrati predsednik socialnodemokratske stranke, Tage Erlander se je na poti iz Grčije ustavil več dni v Jugoslaviji. Glede evropskega enotnega trga je v Beogradu izjavil, da bi bilo potrebno sodelovanje med članicami enotnega trga in drugimi državami, ki niso organizirane v tej gospodarski skupnosti. Jugoslovanski zunanji minister Koča Popović je na uradnem obisku na Norveškem.

Za obnovo italijansko-jugoslovanske trg. pogodbe

Italijansko-jugoslovanska trgovinska pogodba je zapadla 31. marca ter je bila podaljšana za 3 mesece, to je do 31. junija. Prve dni tega meseca se je v Rimu sestala italijansko-jugoslovanska mešana komisija, ki proučuje pogoje za obnovo trgovinske pogodbe, hkrati pa za nov plačilni sporazum. Ta naj bi se vskladal z najnovejšimi spremembami italijanskega deviznega režima, ki predvideva zamenljivost italijanske lire za druge vrste valute ter spreminja dvostranski kliring v večstranski. Jugoslavija želi, da se dosedanjí dvostranski kliring izpremeni v večstranski, tako da bi lahko italijanske lire, ki bi jih pridobila z izvozom jugoslovanskega blaga, uporabila za kupčijo na drugih trgih. Takšne sporazume sta sklenila z Italijo že Vzhodna Nemčija in Egipt. Rimski gospodarski list »Il Globo« pripominja, da so se trgovinski odnosi med Italijo in Jugoslavijo okrepili in da se odpirajo možnosti še nadaljnje uvrstitve. Zato je sklenitev takšnega plačilnega sporazuma možna. Z jugoslovanske strani tudi naglašajo, da uporaba potrošnega blaga v Jugoslaviji čedalje bolj napreduje in da je tako dana možnost za povečanje uvoza potrošnega blaga iz Italije. Ze sporazum o dobavi industrijske opreme, ki se zdaj izvaja, je omogočil povečanje italijanskega izvoza v Jugoslavijo. Jugoslovani želijo, da se uvoz v Italijo bolj sprost in odpravi kontingentiranje nekaterih vrst blaga, zlasti pa živine.

RAZVOJ TRGOVINE MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO V ZADNJIH LETIH

V letu 1956 je Italija po italijanskih podatkih uvozila iz Jugoslavije za 32 milijard 335 milijonov lir blaga, to je mnogo več kakor prejšnja leta. Tako je uvoz leta 1955 znašal 19 milijard, leta 1954 pa 24 milijard in pol. Izvoz iz Italije pa je nazadoval in leta 1956 dosegel 29 milijard in pol (leta 1955 pa 38 milijard in pol in leta 1954 17 milijard in pol). Leta 1954 je bila italijanska trgovina nasproti Jugoslaviji pasivna za dve milijardi, medtem ko je leta 1955 bila aktivna za 14 milijard; lansko leto je bila Italija nasproti Jugoslaviji zopet pasivna za približno 3 milijarde. V razvoju italijansko-jugoslovanske trgovine je v zadnjih letih nastal za Jugoslavijo priranjkljaj 11 milijard lir. Pri pogajanjih gre tudi za to, kako bi Jugoslavija poravnala to razliko. Vsekakor Jugoslovani želijo porušiti svoj izvoz.

Važne carinske olajšave v Jugoslaviji

Zvezni izvršni svet v Beogradu je sprejel uredbo o carinskih tarifi za blago, ki ga državljanj prinašajo ali prejemajo iz tujine. Uredba vsebuje vrsto carinskih olajšav. Jugoslovanski državljani bodo oproščeni plačevanja carine, ako vrednost blaga ne presega 50.000 dinarjev, če posamezne vrste blaga ne presegajo potrebe enega samega gospodinjstva. Za vrednost nad 50.000 dinarjev je treba plačati redno carino, in sicer za vrednost, ki presega to vsoto, oziroma potrebo posameznega gospodinjstva. To velja tudi za blago, ki ga prinašajo v Jugoslavijo tuji državljani jugoslovanskega porekla in jugoslovanski državljani z bivališčem v tujini, kadar prihajajo na obisk k sorodnikom v Jugoslavijo. Ti lahko prenesajo, ne da bi plačali carine blaga v vrednosti do 150.000 dinarjev. Tudi prejemniki darilnih pošiljk iz tujine ne bodo plačali carine za darovano pošiljko, katere vrednost ne presega 20.000 dinarjev. Takšna olajšava je lahko izkoristi enkrat v 3 mesecih. Carina se ne plača za predmete, ki služijo za osebno uporabo domačih in tujih potnikov, za blago, ki ga prinašajo jugoslovanski državljani ob premešitvi iz inozemstva in blago, ki ga podučujejo jugoslovanski državljani in prejmejo iz inozemstva. Carine so oproščene tudi zdravila na podlagi zdravniškega recepta, rabljeni predmeti za potrebe gospodinjstva (enkrat na mesec) itd.

Blagovni denar naj prepreči inflacijo

Svojevrsne naloge tržaškega „gospodarskega odbora“

Predstavnik »Gospodarskega odbora« v Trstu nam je prinesel izjavo tega odbora o vprašanju višanja plač in podraževanja blaga. Ker naši javnosti ni dovolj znano delovanje tega odbora, smo zastavili predstavniku nekaj vprašanj, da bi nam osvetlil vsa zadevo.

Vprašanje: Kakšna organizacija je »Gospodarski odbor«?

Odgovor: Predvsem je treba ugotoviti, da »Gospodarski odbor« ni nobena organizacija in še najmanj politična organizacija, ampak je svobodna skupina ljudi, ki se bavijo z gospodarskimi vprašanji in propagira zaključke, do katerih je prišel na podlagi proučevanja in razprav.

Vprašanje: Kakšna gospodarska načela zagovarja »Gospodarski odbor«?

Odgovor: Gospodarska teorija, ki jo zagovarja »Gospodarski odbor«, ima svojo podlago v spoznanju, da je imenljiva proizvodov (torej trgovina) osnovna gospodarskega sistema ter da je gospodarski sistem osnova družabnega reda. Trgovina je ali individualna ali kolektivna. Osnova kapitalističnega gospodarskega sistema je individualna (torej zasebna) trgovina, socialistična pa kolektivna trgovina. Državna trgovina še ni kolektivna pa tudi ni več individualna, je torej prehodna faza med individualno in kolektivno.

Vprašanje: Katero je osnovno načelo vsakega gospodarskega gibanja?

Odgovor: Za zdravo zasebno trgovino je potrebna zlata valuta (ki pomeni višek in obenem konec materialnega denarja), ki pa je dobila smrtni udarec že med prvo svetovno vojno. Osnovni predlog »Gospodarskega odbora« je denarna preobrazba, in sicer, da se bivašča zlata podlaga papirnatih bankovcev nadomesti z blagovno podlago. Blagovni denar pa ni blago, kakor si marsikateri naivnež to predstavlja, ampak je pravi denar. Kakor morska riba ni morje, ampak riba.

Vprašanje: Kdaj se je pojavila ideja o blagovnem denarju?

Odgovor: Teorija blagovnega denarja je stara že 40 let. Rodila se je v Moskvi v dobi ruske revolucije. In prav

Po mnenju omenjenega rimskega lista se bi bilo treba postavljati pri sedanjih pogajanjih posebnih zahtev, ker poteka trgovinska izmenjava normalno, ter je dobro vpeljana.

RAZGOVORI V PADOVI

Uprava padovanskega velesejja po-laga veliko važnost na stike z jugoslovanskimi podjetji. Letos so na selju posvetili en dan italijansko-jugoslovanskim gospodarskim odnosom. Ob tej priložnosti so se sestali predstavniki Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu s predstavniki Jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice v Beogradu. Sestanka se je udeležil tudi predstavnik rimskega ministrstva za zunanjo trgovino dr. Ferrone. Z jugoslovanske strani so bili poleg predstavnikov komiteja za zunanjo trgovino Ivice Gretića predsednik jugoslovansko-italijanske zbornice v Beogradu ing. Knežević in drugi člani izvršnega sveta. Dr. Ferrone je ugovarjal, da se italijansko-jugoslovanska izmenjava razvija ugodno; saj je v prvih štirih mesecih tega leta dosegla vrednost 22,6 milijarde lir (lansko leto samo 17,8 milijarde lir). Gotovo je, da bo celotna izmenjava v tem letu dosegla lansko. Italijanski izvoz predstavljajo predvsem mehanične industrije (23%) in železarski proizvodi (16%), nadalje kemični in tekstilni, gorivo, gumijasti izdelki itd., medtem ko uvažata Italija iz Jugoslavije predvsem les (31%), živino in meso (16%) in druga živila. Na mnogih področjih so po mnenju dr. Ferronea še dane možnosti za nadaljnji razvoj. Govornik je omenil tudi sporazum o dobavi industrijske opreme Jugoslaviji.

Ing. Knežević je omenil, da želi Jugoslavija še povečati izmenjavo z Italijo. V tem smislu delujeta tudi zbornici v Milanu in Beogradu, ki sta dali že marsikatero pobudo, tako glede tržaškega obmejnega sporazuma kakor tudi glede zračne proge Milan-Beograd. Predstavnik komiteja za zunanjo trgovino se je pridružil tem izjavam. Ob tej priložnosti so omenili tudi predlog trgovinske zbornice v Turinu, da bi se plačilni sporazum tako dopolnil, da bi lahko srednja italijanska industrija dobavljala Jugoslaviji svoje izdelke v okviru sporazuma o dobavi industrijske opreme, v tem smislu je govoril tudi dr. Dalla Volta, podpredsednik Italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu.

Od socializma do sovjetskega turizma

Moskovska »Pravda« je te dni ostro napadla ameriškega publicista Johna Guntherja, ki je nedavno prepotoval Sovjetsko zvezo in objavil svoje vtise v velikih zahodnih listih. »Pravda« očita Guntherju, da z ene strani pravi, da je Sovjetska zveza na gospodarskem področju močno napredovala, z druge pa trdi, da v Rusiji ne vlada socializem.

Glede na to polemiko naj navedemo nekaj Guntherjevih ugotovitev o razvoju turizma v Sovjetski zvezi. Temu ameriški publicisti je ameriški poslanik v Moskvi G. Bohlen po svojih zvezah odprl pot na najrazličnejše diplomatske prireditve, katerih se udeležujejo današnji sovjetski prvaki. John Gunther omenja, da sovjetski carini na meji ne pregledujejo prtljage tujim potnikom. V hotelih ne zahtevajo vedno od turista potnega lista; poč pa mora turist, ako hoče potovati na svojo roko iz Moskve na deželo svoje potovanja, prijaviti oblastem.

Sovjetsko zvezo obiskuje čedalje več Američanov; lani jih je bilo 2700, letos jih bo še več. V Sovjetski zvezi so spoznali, da je turizem donosen. V Ameriki premešča lede sovjetski vizum za potovanje v Sovjetsko zvezo kakor ameriški potni list. V Sovjetsko zvezo odpušljajo lahko z vlakom ali z letalom. Sovjetski družba »Aeroflot« uporablja tudi na potniških progah letala na reki aktivni pogon. Brzina na ruskih domaćih in mednarodnih progah narasča. Iz Prage v Moskvo prispeh z letalom prej kakor v dveh urah, a iz Moskve v Peking v 10 urah. Varnost na sovjetskih

Devizne spremembe v FLRJ

Z veljavnostjo od 21. junija dalje se bodo storitve mednarodnega prevoza in druge storitve v mednarodnem blagovnem prometu (spedijske storitve, zavarovanje, kakovostna in količinska kontrola blaga, storitve pomorskih agencij, telegrafске in telefonske storitve) plačevale domačinim (jugoslovanskim) gospodarskim organizacijam, ki te storitve opravijo, v dinarjih, ne glede na to, ali jih opravijo doma ali v tujini. Če opravijo te storitve tuja podjetja, se jim te storitve plačajo s tujimi plačilnimi sredstvi, kupljenimi neposredno od Narodne banke po obračunskem tečaju. Po dosedanjih določbah so morali izvozniki in uvozniki plačevati domačinim prevoznim podjetjem in državnemu zavarovalnemu zavodu storitve v mednarodnem prometu v devizah. Da bi pa mogla ta podjetja tudi v bodoče plačevati svoje obveznosti v inozemstvu, je Komite za zunanjo trgovino izdal odobrobo o povešanju dela doseženih tujih plačilnih sredstev, ki se jim prepušča na prosto razpolago.

Od 30. maja dalje plačuje Narodna banka 100%-no premijo na uradni tečaj (torej n. pr. 600 din za dolar, 960 din za 1000 lir itd.) za tuja plačilna sredstva, ki jih pridobijo domače, jugoslovanske fizične in zasebne pravne osebe na izseljeniška nakazila. Od te ugodnosti so izzeti efektivni denar (gotovina) in čeki na prinašalca, na katere plača Narodna banka samo 33,3%-no premijo, torej n. pr. 400 din za dolar, 640 din za 1000 lir. Če pa iz virajo ti prejemki od realizacije premoženja in premoženjskih pravic izseljenec-povratnikov v tujini ali od prihrankov, ki so jih jugoslovanski državljani prihranili od svojih dnevnic, plač in drugih zaslužkov, kakor tudi od štipendij v tujini, plača Narodna banka 100%-no premijo tudi na gotovino in na čeki na prinašalca. Vse te ugodnosti pa ne veljajo za gospodarske organizacije.

(Iz Uradnega lista FLRJ št. 21 z dne 22. 5. 1957.)

NIKAKSNH IZPREMEMB ZA TUJE DRŽAVLJANE

Kakor vidite, se omenjene olajšave nanašajo samo na nakazila jugoslovanskim državljanom in organizacijam. Za tuje, ki potujejo v Jugoslavijo s potnimi listi ali omejenimi izkaznicami, ostanejo v veljavi še nadalje stare olajšave, kakor n. pr. 33,3%-premijs, ki omogoča ugodnejšo zamenjavo tuje valute za dinarje, kakor je določa uradni tečaj; tako prejme potnik za 1000 lir 640 dinarjev.

letalskih progah je povprečno dobra. Tujega potnika prevzame sovjetska turistična ustanova »Inturist«, ki plača zanj vse stroške razen potnih proti odškodnini 10 funtov šterlingov na dan (1 funt velja okoli 1700 lir). Za ta denar dobi potnik najlepšo sobo v najboljšem hotelu in 4krat na dan hrano; na razpolago ima avtomobil s šoferjem; poleg tega tolmacha; dovoljen mu je brezplačen vstop v vse muzeje in po-dobne ustanove; poleg tega mu »Inturist« da na razpolago 25 rubljev na dan za razne potrebščine. Gunther omenja, da je Moskva zelo čisto mesto in da šteje 4 milijone 800.000 prebivalcev.

Z AVTOMOBILOM PO SOVJETSKI ZVEZI

Sovjetska potovalna agencija »Inturist« je objavila v zunanem svetu, da je zdaj mogoče tudi v Sovjetski zvezi potovati z lastnim avtomobilom. Vendar mora biti v takšnem avtomobilu na razpolago eno mesto za tolmacha »Inturista«. Tuji turisti se lahko vozijo z lastnim avtomobilom na tiri Brest Litovsk, Minsk, Smolensk, Moskva (13 dni) in Brest Litovsk, Minsk, Smolensk, Moskva, Tula, Orel, Kursk, Harkov, Simferopol do Jalte in nazaj (27 dni).

BULGANIN IN HRUSCEV NA FINSKEM. Po večdnem obisku Bulganina in Hruščeva na Finskem je bil potrjen splošni finko-sovjetski sporazum med obema državama iz leta 1948; hkrati pa so se državni dogovorili, da se bo trgovinska izmenjava med obema državama v leto 1957 povečala za 10 milijonov rubljev.

nje predlagane denarne preobrazbe do zdaj še neobhodno potrebno, dokler se za silo lahko gospodari s starim denarjem, to je dokler razvednotenje denarja ni bilo tako veliko in nevarno, kakor postaja danes. Zadeva denarne preobrazbe postaja torej šele sedaj aktualna; fatalno je tudi »Gospodarski odbor« šele sedaj prišel do praktičnega načrta za ureditve blagovnega denarja, načrta, ki je zajet v objavljenem »Predlogu«.

Morda se bo kdo od naših čitateljev spomnil, da je pobudnik »Gospodarskega odbora« in praktične uporabe blagovnega denarja branil to svojo zamisel v svoji knjigi »Idealizem«, ki je izšla malo po prvi svetovni vojni v Trstu. Ta svoj načrt je predložil tudi sovjetskemu gospodarstveniku Antonu Bogdanovu, profesorju ekonomije v Moskvi leta 1917.

PREDLOG GOSPODARSKEGA ODBORA ZA ZVIŠENJE PLAČ, KI NE BO POVZROČILO PODRAŽEVANJA.

Kakšno korist imamo od višanja plač, dokler se ničesar ne ukrene proti neprestanemu dvigavanju blagovnih cen? In kako naj bi se blagovne cene ne dvigale, ko se vendar pomnožijo proizvodni stroški vsakokrat, ko se zvišajo plači? Ako hočemo, da bodo cene ostale stalne, ne smemo torej pomnoževati proizvodnih stroškov, kar pomeni, da ne smemo višati plač na račun proizvodnje, temveč, da moramo poiskati denar za zboljšanje plač izven nje. Kje vzeti ta denar, ko vlada danes deflacija, kar pomeni, da je v prometu več blaga kakor denarja. Če je premalo denarja, potem ga je treba izdati še toliko, da bo nastalo ravnotežje med blagom in denarjem. In prav ta denar je treba porabiti za zboljšanje plač, in sicer tako, da DRŽAVNI DENARNI ZAVOD takoj povrne proizvodnim, državnim in drugim upravam ves denar, ki ga bodo na njegovo (t. j. Državnega zavoda) račun izplačevali kot povišek plač, pokojnin in podpor.

Vprašanje: Ali ni glede na njeno starost teorija blagovnega denarja vendar le premalo znana?

Odgovor: Ne, ker se ljudje pač zelo brigajo za denar, prav nič pa ne za denarne teorije. Sicer pa ni bilo uresničene

Gospodarski odbor

A. Donaggio
TRIESTE
Ustanovljena leta 1912

IMPORT - EXPORT

Zaloga blaga za ženske
in moške obleke
in podloge

TRST - RIVA TRE NOVEMBRE 9
TEL. 24-888

TELEGRAMI: DONAGGIO
CHIESAGRECI
TRIESTE

Vozni red avtobusov za Jugoslavijo

Proga: Trst - Postojna - Ljubljana
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsako sredo, soboto in nedeljo.
Odhod: iz TRSTA ob 18.00
Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30 (SAP - Ljubljana)
Od 1. maja do 30. septembra dnevno.
Od 1. oktobra do 30. aprila vsak torek, četrtek in nedeljo.
Odhod: iz TRSTA ob 7.30
Odhod: iz LJUBLJANE ob 16.20 (SAT)
Proga: Ljubljana - Postojna - Gorica
Vsako soboto do 15. junija.
Odhod: iz LJUBLJANE ob 6.30
Odhod: iz GORICE ob 13.50 (SAP)
Vsak četrtek.
Odhod: iz LJUBLJANE ob 17.00
Odhod: iz GORICE ob 7.00 (RIBI)
Proga: Trst - Opatija - Reka
Vsak dan.
Odhod: iz TRSTA ob 7.15 in 16.00
Odhod: iz REKE ob 7.15 in 16.00 (AUTOTRANS)
Proga: Trst - Herpelje - Kozina
Vsako sredo in soboto.
Odhod: iz TRSTA ob 7.00
Odhod: iz KOZINE ob 9.00 (AUTOVIE CARSCICHE)
S. A. T.
AVTOBUSNA PROGA TRST - LJUBLJANA
Obratuje ob torkih, četrkih in nedeljah
Odhod: TRST prihod 19.20
7.30 SEZANA 18.15
8.35 SEZANA 18.15
8.50 SENOZECE 18.00
9.25 POSTOJNA 17.25
10.30 LJUBLJANA 16.20
Prevažajo se samo potniki, ki potujejo preko meje. Dnevna proga od 1. maja do 30. septembra 1957. Nadaljevanje do Bleda od 16. junija do 15. septembra.

»AUTOVIE CARSCICHE« - TRST AVTOBUSNA PROGA TRST - HERPELJE KOZINA
7.00 odhod TRST prihod 10.45
8.15 prih. HERPELJE KOZINA odh. 9.00
Vozi vsako sredo in soboto.
Proga: Trst - Opčine - Sežana
V veljavi od 7. aprila 1957
Odhod iz Trsta vsak petek in vsako soboto ob 7. in 15.30 (SAT/SARA) - vsak ponedeljek in vsako nedeljo ob 9.30 in ob 19. uri. (SLAVNIK)
Odhod iz Sežane vsak petek in soboto ob 9.30 in 18.30 (SAT/SARA) - vsak ponedeljek in vsako nedeljo ob 14.30 (SLAVNIK)

PROGA TRST - FERNEČ
Odhodi s Trga Libertà
Ob delavnikih: ob 7.30, 10.15, 13.10, 15.18.55.
Ob praznikih: ob 7.25, 8.30, 10.11, 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15.15, 15.30, 16.16, 17.30, 18.18, 18.30, 19.19, 19.45, 20.30, 22.30.
Odhodi s Ferneč
Ob delavnikih: ob 8.20, 10.50, 14.05, 15.40, 18.55.
Ob praznikih: ob 8.10, 9.10, 10.50, 11.40, 13.20, 14.10, 14.20, 15.15, 15.30, 15.50, 16.20, 16.50, 17.35, 18.18, 18.50, 19.20, 19.50, 20.20, 20.50, 21.45, 23.10.

URARNA IN ZLATARNA
Miholj Karel - TRST
Campo S. Giacomo 3 - tel. 95-881
Ure najboljših znamk, velika izbira zlatih okrasov za vse prilike

„VISTA“
TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov, daljnogledov, sestil, računal in potrebnih za višje šole, toploerov in fotografskega materiala.

Oglasi
SIVALNI STROI SINGER, z okr. g. lim čolnicem, poglobljiv, druge roke 16.000 lir. Diamant nakluzen, nov, z le- seno omaro; drugi »cikcaki«, jamstvo 25 let. Sprejemamo popravila in izvršujemo predelave. Izdelava solidna. Trst, ul. Manzoni 4, tel. 96-925.

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR
DOMAČA RUHINJA IN PRISTNA VINA - CENE UGODNE!
Za morebitna naročila in rezervacije, kličite telefonsko celico Repentabor!

BLED

Grand Hotel Toplice BLED ŠT. 17

nudi svojim gostom prijeten oddih. 320 postelj - lastno kopališče - termalno kopališče - čolni - jadrnice - tenis - Predsezonske cene od 1240 do 1840 din. V sezoni od 1550 do 2330 din. Po sedem-dnevnem bivanju 10 odstotkov popusta.

Bark Hotel - Bled

največje gostinsko podjetje Vas vabi v sezoni 1957. Dancing - casino - bar - restavracija prvorazredne sobe in kuhinja. Penzion v predsezoni od 930 din dalje do 1230 din. V juliju in avgustu od 1350 din dalje do 1550 din. Tel. 338 Bled

HOTEL KRIM - Bled

Telefon 415, Gorenjska AMS 951-415, brošurni naslov: KRIM BLED
V vseh sobah tekoča topla in mrzla voda ter krasen razgled na jezero, Južne Alpe in Karavanke.

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Nova draginjska doklada

DOKLADA ZA SPEDICIJSKE IN POMORSKE AGENCIJE			
velja za tromesečje maj-julij 1957 naslednja draginjska doklada:			
URADNIKI (mesečno v lirah)			
1. kategorija:			
nad 21 let	7124.—	7124.—	
2. kategorija:			
nad 21 let	5369.—	4628.—	
pod 21 let	4654.—	3978.—	
3. kategorija »A«:			
nad 21 let	3991.—	3445.—	
20-21 let	3835.—	3250.—	
19-20 let	3692.—	2925.—	
18-19 let	3393.—	2704.—	
17-18 let	2925.—	2483.—	
16-17 let	2704.—	2301.—	
pod 16 let	2236.—	2054.—	
3. kategorija »B«:			
nad 21 let	3393.—	2925.—	
20-21 let	3237.—	2925.—	
19-20 let	3146.—	2613.—	
18-19 let	2938.—	2301.—	
17-18 let	2483.—	2106.—	
16-17 let	2340.—	2002.—	
pod 16 let	1872.—	1755.—	

KRONIKA

PROSLAVA 50-LETNICE »BALKANA« V Trstu je bilo pred 50 leti (1. 1907) ustanovljeno Slovensko akademsko društvo »Balkan«, okoli katerega so se zbirali slovenski visokošolci, vrsto let. Fazisem seveda ni prizanesel društvu. Po drugi vojni ni bilo društvo obnovljeno.

Bivši Balkanci bodo 29. junija na sestanku v Sežani, kamor prispejajo bivši člani »Balkana« tudi iz Jugoslavije, proslavili 50-letnico ustanovitve društva. Ob tej priložnosti bo izšla v Trstu brošura, v kateri bo orisan pomen »Balkana« za izobrazbo njegovih članov in obrambo slovenstva na Trškem.

USPELA RAZSTAVA SREDNJE-SOLSKA MLADINE. Izhaja srednja šola v Trstu je pri Sv. Jakubu priredila razstavo risb in ročnih del učencev in učenek. Razstavljenih risb je več 250. Razvrščeno so po skupinah: tihozija, geometrijske in proste kompozicije, slovenska narodna ornamentika ter pokrajine. Razstavljenih je tudi nekaj okusnih lino-razov. Pod risbami pa se vrstijo ročna dela učenk. Teh je več 100. Letos je razstava posebno posrečena. O tem pričata tudi izredno dober obisk. Odprta bo do sobote, 15. junija vsak dan od 9. do 12. ure.

SOLSKA RAZSTAVA V NABREŽNI. Razstavo strokovnih industrijskih NI v Nabrežni in Sv. Križu bodo odprli v Nabrežni v soboto, 15. junija; odprta bo več dni.

SMRT. V Radovljici na Gorenjskem je umrl prof. dr. Boris Furlan iz Trsta; pokopali so ga v sredo v Ljubljani. Rajni je nasledil odvetoški pisarno dr. J. Vilfana v Trstu, a se je za časa fazizma preselil v Ljubljano, kjer je postal profesor filozofije prava in sociologije na pravni fakulteti. Dočakal je 63 let.

PAZITE NA DENAR! Po Trstu so v obtoku stari italijanski kovanci po eno liro in 50 stotnik, ki niso veljavni. Ker so približno enake velikosti kakor novi 100-lirski in 50-lirski, jih je lahko zamenjali s praviim denarjem. Dejansko se to tudi dogaja.

VEČ SLOVENSКИH DIJAKOV NA SREDNJIH SOLAH. K zadnemu poročilu v zadnji številki dodajamo, da se je število kandidatov za slovensko nižjo srednjo šolo povečalo na 152, to je eno tretjino v primeri z lanskim letom; ostali dijaki pojejo na strokovne šole in tečaje.

Izsušili bodo močvirje za Koprom

Koper, maja 1957. Vodnogospodarska organizacija »Vodna skupnost« v Koprju, ki je bila ustanovljena lani, je pred izvedbo ogromnega melioracijskega načrta, da se osuši tako imenovani »stanjinski zaliv«, t. j. morska plitvina od vzvodnega konca severne kopske obale do izliva reke Rižane. Izvedba tega načrta bo zahtevala pet let in bo zaključena s pridobitvijo preko 1.600 hektarov nove kope zemlje.

V prvi fazi izvajanja celotnega načrta bo Vodna skupnost morala zgraditi nasip, ki naj zapre označeno morsko plitvino proti odprtemu morju, da se bo mogla površina pridobljenega prostora polagoma osušiti, očistiti soli in kasneje z nasipanjem polagoma dvigniti. Ta površina bo namreč predstavljala zemeljsko depresijo nasproti morški gladini, enako kakor n. pr. na Holandskem na podoben način pridobljene na polna zemlja, ki je pojezila bila pod morsko vodo. Nasip in ostale obrambne naprave bodo morale doseči višino najvišje plime, da se ne pridobljena površina nove kope zemlje mogla obvarovati pred vsakim vdorom morske vode.

Za izgradnjo nasipa se bo v prvi vrsti uporabil material z morskega dna, pridobljen s poglabljanjem morja ob severni kopski obali, kjer naj bi se po stopnem urenila nova pristaniška operacijska obala. Za to delo se bo poleg mnogih drugih potrebnih naprav uporabljal zlasti veliki sesalni bager, nabavljen na Angleskem z angleško gospodarsko pomočjo. Hkrati z izgradnjo nasipa bodo izvršili še razna druga hidro-tehnična dela, ki bodo potrebna, da se dotok vode s kope zemlje po potrbi preusmeri in izkoristi za čiščenje pridobljenega zemljišča od morske soli.

Idejne načrte za izvedbo opisanega velikega melioracijskega programa so pristojne oblasti v glavnem že odobrile in v potrebni kredit so bili v načelu že zagotovljeni. Vodna skupnost, ki črpa svoja redna finančna sredstva iz vsakoletnih prispevkov gospodarskih organizacij na področju občin Koper, Piran in Izola in ki spada v njeno delovno področje tudi izvedba mnogostevilnih drugih obkorskih investicij, takega ogromnega dela seveda ne bi mogla izvršiti samo z lastnimi sredstvi; kajti skupne investicijske izdatke za izvedbo stanjanskega osuševalnega načrta cenijo na preko 60 milijonov dinarjev. Zato so za izvedbo opisanega pletenega načrta poleg lastnih finančnih sredstev Vodni skupnosti potrebna

DELA VCI	dnevno	na uro
Kategorija A		
nad 20 let	143.50	17.93
18-20 let	139.50	17.43
16-18 let	123.50	15.43
Kategorija B		
nad 20 let	129.—	16.12
18-20 let	125.—	15.62
16-18 let	110.—	13.75
pod 16 let	91.—	11.37
Kategorija C		
nad 20 let	122.—	15.25
18-20 let	114.—	14.25
16-18 let	90.—	11.25
pod 16 let	71.—	8.87
Kategorija D		
nad 20 let	114.50	14.31
18-20 let	107.—	13.37
16-18 let	84.50	10.56
pod 16 let	59.—	7.31
DELA VKE		
Kategorija E		
nad 20 let	96.50	12.06
18-20 let	81.—	10.12
16-18 let	72.50	9.06
pod 16 let	58.—	7.25

NAVODILA GLEDE IZVAJANJA ZAKONA O KOLKIH

Finančno ministrstvo je s svojo okroglico, ki je v tisku, izdalo navodila glede uporabe zakona o kolkih od 25. junija 1953 št. 492. Ta navodila so razdeljena na štiri dele: 1) v prvem je razlaga zakona; 2) drugi del vsebuje spisek vseh aktov in spisov, ki so podvrženi davku o kolkih, čim so izdani; 3) tretji del se nanaša na listine, ki niso podvržene obdavčenju ob izdaji, temveč le če se uporabljajo; 4) četrti del pa vsebuje listine in spise, ki so oproščeni navedenega obdavčenja. Ko bomo prešli omenjen okroglico, se povrnemo k temu vprašanju, ki zanima vsakega poslovnega človeka.

SMRT. Obveščamo članstvo, da sta v zadnjem času umrla dva naša člana gostilničarja: Rafael Rešeta iz Trsta in Jakob Komar iz Opčin. Pogreba so se udeležili predstavniki našega odbora.

KULTURA

in življenje

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠKA. Tržaško slovensko gledališče je na gostovanju po Primorskem, in sicer do 24. t. m. Igrala bodo v Sežani, Komnu, Vipavi, Medani, Mirnu, Braniku, Novi Gorici, Tolminu, Idriji in drugod drame »Vročna križ«, »Na nočnih poteh« in »Čaj in simpatije«.

»FADÉ ITALIANE« se imenuje zaletna in nadvse prikopno opremljena knjižnica, ki jo je proti koncu lanskega leta izdal italijanski založnik Luigi Einaudi. Ne 1097 stranih tankga papirja prinaša 200 pravilnic, ki so zrastle na italijanskih tleh in so bile zapisane v zadnjih sto letih. Vse te pravilnice so tvorba ljudske domišljije. Iz narčnih zapisov jih je prejel v knjižni jezik Italo Calvino. On je napisal tudi uvod in opombe. Pravilnice so kratke, povprečno po 5 str. dolge. Knjigi je v poseben kras dolga vrsta barvnih reprodukcij. Napravili so jih po neki bogato ilustrirani srednjeveški zbirki basni, ki so jo pred nedavnim odkrili v vseučiliški knjižnici v Bologni. Kako lepo bi bilo, ko bi se tudi Slovenci imeli s čim podobnim predstaviti kulturnemu svetu!

UMRL JE ZNANI ITALIJANSKI SLAVIST LUIGI SALVINI. V Rimu je 22. dni umrl znameniti slavist prof. Luigi Salvini, star komaj 46 let. Salvini je znan tudi med tržaškimi Slovenci, saj ga je lansko leto prosvetno ministrstvo poslalo v Trst, da prisotuje maturam na slovenskih srednjih šolah. Ob tej priložnosti je pokazal veliko zanimanje za šolske zahteve tržaških Slovencev. Z našimi profesorji se je razgovarjal v slovenskem jeziku. Italijanom je prikazal prof. Salvini slovenske pesnike in zbirki »Liriche slovene moderne« (leta 1938) in v antologiji »Semprevende e rosmarino« (leta 1951). Bibliografski institut v Zagrebu je objavil Salvinijevo melodramo, ki vsebuje tudi razpravo o hrvaških lirskih in pripovednikih.

»MLADIKA«, tržaški mesečnik, dobi vrdo bolj svoj obraz. Te dni je izšla že četrta, junjska številka, tako kot prejšnje na 16 straneh. Vse kaže, da se bo list uveljavil in zajel določen krog tukajšnjih Slovencev. Poleg drobnih, bolj priložnostnih sestavkov naj bi reviji dajalo pomen leposlovje, zlasti proza. Prav v tem pa je treba reči, da pogrešamo stvarnih, moških problemov. Preveč je lirsko poučnega gradiva, nekoliko nasilno na-petega na ne vedno prepričljivo ogrod-

je manjše luke in zlasti tudi pristanišča kopskega okraja. Lansko leto je promet skozi tukajšnja pristanišča presegel 48 tisoč ton, dočim je šlo n. pr. skozi bakarsko pristanišče 24 tisoč ton blaga. Novo kopsko podjetje bo sodelovalo pri potrebnem prumerjevanju prometa v skladu z napredujočim razvojem pristanišč slovenske obale. Skrbeti bo moralo tudi za izkoriščanje nove operativne obale kopskega pristanišča, ki jo bodo pričeli urejati že letos.

Dr. O.

Piran postaja lepši

Znani hotel »Rotonda« v Piranu, v prejšnjih časih najboljši tukajšnji prenočišče z dobro urejeno restavracijo in odlično kuhinjo, se obnavlja. Ze nekaj let je ta hotel bil zaprt, čeprav je prenočišče v Piranu, posebno za prehodne goste, stalno primanjlovalo. Z obnovitvijo hotela in njegove restavracije bo turistični promet pridobil v Piranu pomembno novo postojanko.

Doslej s peskom posuti Tartinijev trg je bil te dni končno asfaltiran v zadovoljstvo okolice, katero je prah s tega prostranega trga posebno ob vetrovnih dnevih zelo nadlegoval, in v korist pešcev, ki so doslej zaradi ostrega peska le neradi hodili čezenj. Ogromni bunker, ki so ga Nemci proti koncu zadnje vojne zgradili na piranski obali za obrambo pred napadi z morske strani, bo te dni izginil. Dvanajst let po vojni je ostala ta grda železobetonska pošast na svojem mestu, kazila je pogled na miroljubne piranske hiše na obali in vzbujala spomin na okupatorjeva nastajla. Sedaj so ta bunker pričeli razstreljevati in izginil bo postopoma, ker ga razstreljujejo v obrokih. Sprit-ko njegove ogromne gmote in debele-ga zidovja bi bilo nevarno za vso okolico, če bi ga hoteli razdejati z eno samo eksplozijo. Se tako je vsa obala daleč naokrog po vsaki razstrelitvi po-suta z razdrobljenimi ostanke pošast-ne utrdbe.

Dr. O.

NOVE BRZE TURISTIČNE PROJE JADROLINJE

Jadranska linijska plovbna (Jadrolinija) je uvedla nove brze proge za čas od 30. junija do 15. septembra 1957. Proga Benetke - Rijeka - Dubrovnik je tedenska (odhod v sredo iz Benetk), proga Rijeka - Dubrovnik pa obratuje trikrat na teden, in sicer ob nedeljah, sredah in petkih.

je zgodbe. Zanimivo je, da prinaša »Mladika« pretežno črtice izpod ženskega peresa (z izjemo 1. številke); tu srečamo Diomiro Fabjan, Marijo Mislje, Viličlo Fonda, Zoro Piščanca, Zoro Sakside in Judito Romano. Doslej najbolj sprošten in prisrčen prispevek je bila »Krnjica«, ki jo je napisal Drago Stoka. Med pesniki pa sta vodilna Ljubka Sorli in Zdravko Ocvirk

Zelenjava in sadje v Trstu

V tej sezoni je na trgu kar preveč zelenjave, ki prihaja iz raznih krajev države, predvsem z Goriškega in iz okolice Trsta. Prav tako je na trgu čedalje več istrske zelenjave. Navedli bomo cene nekaterih vrst povrtnine in sadja: cene veljajo v kupčiji na debelo (v oklepaju so navedene cene na drobno): domači radič I. rez 140-180 (240-280) lir za kg, II. rez 20-50 (80-120); solata goščanska 20-50 (80-100); blede 10-20 (30-40); špinaca 40-70 (80-100); grah domači na drobno 50-80, ostali grah na debelo 35-70; pesa 70-80 (88-100); čebula 30-40 (50-60); česen 200-250 (260 do 400); artičokov je vedno manj, komad 12-15 (20); krompir nov 30-35 (44-50), star 28-35 (40-50); kumarice 100-220 (160 do 280); paradižniki 45-90 (70-120). Sezonsko sadje: češnje 60-180 lir za kg (88-260); marelice 180-240 (240-280); breskve 90-150 (140-200); jagode istrske 120 do 150 (180-240), iz Italije 160-200 (240 do 290); sadje iz prejšnje sezone: jabolka Delizia 90-150 (120-240); navadna 40-100 (60-140); pomaranče 100-200 (140 do 240); limoni 75-90 (120-140).

»GOSPODARSTVO«

izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Gopeva 9, tel. 39-933. — CENA: posamezna številka 10, za Jugoslavijo din 15, — NAROCNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček. račun »Gospodarstvo« št. 11-9396; za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 250 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri A.D.I.T., DRZ, ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/I, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-12 375 — CENE OGLASOV: za vsak m-bm vlišine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce
Založnik: Založba »Gospodarstva«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
Sedež v Trstu, Ulica Foscolo št. 1
Podružnice: Trst, Ul. Flavija 23 — Milje, Ul. Roma 1
Nudimo Vam vse potrebščine za vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejo!

Vse vrste lažjih in težjih ženskih bolezni v kroničnem stanju, obolenja živčnega sistema, srčna obolenja in motnje v krvnem obtoku uspešno zdravi in zvečine zanesljivo pozdravi!

Dobrna (Dobrske Toplice)

SLOVITO, TUDI MEDNARODNO PRIZNANO ZDRAVILIŠČE NAD CELJEM V STAJERSKI SLOVENIJI

Zdravilna sredstva: indiferentna izoterma 35,4 stop. C za kopeli in pitje; fanglo obloge; močvirne obloge; solarij; klimatoterapija; elektroterapija; masaže; specialna gimnastika; dijeta hrana.

Vodstvo in nadzor nad zdravljenjem: ginekolog, specialist za uporabo najmodernejših ordinacijskih prostorov in posebnih laboratorijev za citološke in druge preiskave.

Stanovanje in hrana: ali v zdraviliškem centru ali v turistični četrti po želji. Več hotelov in restavracij s preprostimi, pa tudi sodobnim komfortom, povsod kulturni ambient in dovršena postrežba.

Stroški bivanja: Ugodni penzionski aranžmani; cene po osebi na dan: od 15. junija do 30. septembra 760 do 870 dinarjev; od 1. oktobra 620 do 700 din.

Kako potovati v Dobrno: Iz Trsta oziroma Italije čez Ljubljano, od tam z vlakom ali avtobusom skozi Zidani most do Celja; iz Celja z lokalnim avtobusom v Dobrno (19 km).

Informacije, prospekte itd.: razpošilja zdravilišča uprava. Pišite na naslov: ZDRAVILIŠČE DOBRNA NAD CELJEM — JUGOSLAVIJA!

JUGOLINIJA
RIJEKA - Poštni predal 379

Telegrami: JUGOLINIJA - RIJEKA 26-51, 26-52, 26-53
Teleprinter: JUGOLINE 02528

VZDRŽUJE REDNE BLAGOVNE IN POTNIŠKE PROJE

Z/NA JADRAN — SEV. EVROPA vsakih 10 DNI
SEV. AMERIKA vsakih 15 DNI
BLIŽNJI VZHOD vsak teden
DALJNI VZHOD vsak mesec
GRČIJA in TURČIJA vsakih 15 DNI

Zastopstvo v Trstu: "NORD-ADRIA, Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI — Telegrami: "NORD-ADRIA" Trieste - Tel.: 37-613, 29-829 Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

TURISTIČKI URED
PUTNIK - ZAGREB
ZAGREB - Praška, 5 - Telef. 34-256

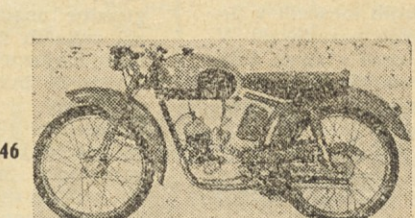
Dati će Vam sve turističke i saobraćajne informacije za putovanja po Jugoslaviji.

Zelite-li upoznati Jugoslaviju? Za Vas priredujemo velika kružna putovanja po Jugoslaviji sa posjetom Zagreba, Beograda, Skoplja, Ohrida, Titograda, Dubrovnika i Splita.

Koristite naše brodove za ribarsko krstarenje duž Dalmacije!

MEHANIČNA DELAVNICA
Simić Marij in Bernarda
predstavništvo motociklov „CIMATTI“, „NASSETTI“
„ATALA“ in dvokoles. Ti motocikli nimejo evidenčnih tablic

OPČINE, NARODNA 46
Telefon 21-322

Velesojem v znamenju sodelovanja z Jugoslavijo

Uprava tržaškega velesojem je uspešno zagotoviti si udeležbo na letošnjem velesojem dveh najvažnejših držav za tržaško zaledje, to je Jugoslavije in Avstrije. Kaže, da je za letošnji velesojem tudi v Avstriji precej močno zanimanje; k temu je gotovo mnogo pripomogla nedavna italijansko-avstrijska konferenca za pospešitev prometa skozi tržaško pristanišče.

Že zadnjič smo omenili, da bo letošnja udeležba Jugoslavije verjetno kakor lansko leto, ker je Trgovinska zbornica LR Slovenije, ki organizira jugoslovansko udeležbo s sodelovanjem Trgovinske zbornice LR Hrvatske, zainteresirala za tržaški velesojem večje število podjetij kakor prejšnja leta. V zadnjem hipu sta le dve jugoslovanski podjetji odpovedali udeležbo. Ostalo je pa še vedno 56 podjetij iz raznih jugoslovanskih republik, ki bodo razstavila svoje proizvode na letošnjem tržaškem velesojem. Zanimivo je tudi, da niso bila jugoslovanska podjetja še na nobenem izmed letošnjih sejmov tako številno zastopana kakor bodo na tržaškem. Toliko jugoslovanskih podjetij ni bilo niti v Milanu ne v New Yorku, pa jih ne bo niti Poznanju.

Jugoslovanska podjetja nameravajo zlasti prispevati k uspehu mednarodne lesne razstave, katere se bo udeležilo kar 6 podjetij, in sicer 5 iz Slovenije (Slovenijales, Lesovna, Elan, Stol in Javor) in Exportdro iz Zagreba. Predstavniki jugoslovanskih lesnih podjetij se bodo udeležili posvetovanja med sejemom, ki ima namen pospešiti lesno trgovino čez Trst.

Ko bi bilo vprašanje jugoslovanske kontingente liste pravočasno rešeno in ne šele te dni, bi se dalo letošnje prispevanje za udeležbo še prenekeje jugoslovansko podjetje, ker bi to lahko računalo na prodajo svojih izdelkov. Rimsko ministrstvo za zunanjo trgovino je Jugoslavijo odobrilo letos kontingent za 300 milijonov lir, t. j. 100 milijonov lir več kot lani.

Ni dvoma, da je napor uprave Tržaškega velesoja, da si zagotovi čim močnejšo udeležbo Jugoslavije, obrodil sadove tudi zato, ker je splošno jugoslovansko-italijansko sodelovanje na gospodarskem področju pripravilo ugodna tla tudi za okrepitev trgovinskih od-

nosov s Trstom, za katerega je jugoslovansko gospodarstvo vedno kazalo veliko zanimanje. Plod tega prizadevanja je bil tudi sporazum o trgovini med Trstom in jugoslovanskimi področji. Naj še omenimo, da so si Združene jadranske ladjedelnice (CRDA) zagotovile velika naročila ladijskih motorjev s strani jugoslovanskih ladjedelnice, in sicer v vrednosti 3 milijarde 110 milijonov lir; gre za dobave v okviru italijansko-jugoslovanskega sporazuma o dobavah tehnične opreme za jugoslovansko industrijo. Ni dvoma, da bodo ta jugoslovanska naročila precejšen prispevek k ublažitvi tržaške gospodarske krize.

Letošnjega velesoja se bo bodo udeležili razstavljalci iz 24 držav, medtem ko bo 9 držav priredilo uradne kolektivne razstave.

Goriška prosta cona, škoda zaradi pozebe in davki

Škoda, ki so jo utrpeli naši kmetovalci zaradi majske pozebe je ogromna, davke pa bodo morali plačati kakor običajno. Ze sama oblastva bi morala uvideti, da to ni prav in kmečke dajatve občin ali državi primerno znižati. A za to se ni s strani občin ali države nihče pobrigal, vsaj kmetom ni tega nihče sporočil. Takoj po nastali škodi je v goriškem občinskem svetu svetovalec Battello (KP) pozval župana, naj kaj ukrene v prid prizadetim kmetom. V petek preteklega tedna je Battello na seji občinskega sveta govoril o isti stvari. Zahteval je znatnejše davkov ali pa pomoč Kmetijskega konzorcija v denarju ali semenih, ki naj bi se razdelila med prizadete kmete. O zadevi so istega dne govorili tudi trije demokratični svetovalci, ki so navedli, da so bili najbolj poškodovani vinogradi v Ločniku in Podgori ter povrtnina v Stanđurju in pri Sv. Roku. Župan je odgovoril, da je o zadevi nemogoče odločiti dokler ne zbere Kmetijske nadzorstvo potrebnih podatkov o celotni škodi. Battello je pa zahteval od župana vsaj znižanje občinskih dajatev. Župan mu je odgovoril, da so tudi za tako dejanje potrebni statistični podatki, ki jih pa trenutno še nimajo.

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE ODHOD IZ TRSTA

Proga Jadran - Levant: »Skopje« 25. jun., »Titograd« 8. julija, »3. maja« 10. julija, »Sarajevo« 15. julija.
Proga Jadran - Indija - Pakistan: »Bosna« 17. junija, »3. maja« 10. julija, »Tri-glav« 25. julija, »Velebit« 31. julija, »Sibenik« 20. avgusta.
Proga Jadran - Viet-Nam - Severna Kitajska: »3. maj« 10. julija, »Sibenik« 20. avgusta.
Proga Jadran - Straits - Indonezija - Daljni vzhod: »3. maj« 10. julija, »Velebit« 31. julija, »Sibenik« 20. avgusta.
Proga Jadran - Severna Evropa: »Zadara« 28. junija.
Proga Jadran - Severna Afrika: »Slovenija« 17. junija.
Proga Jadran - ZDA: »Slovenija« 17. junija.
Proga Jadran - Dalmacija - Grčija: »Lastovo« 18. junija.

Končno je župan omenil, da je občina napravila veliko darilo Stmavru in Oslavju za vodovodno napeljavo. Naše mnenje je, da je v škodo zaradi pozebe neumestno vnašati kot neko povračilo zadevo o vodovodu. Saj je bila le dolžnost občine, da je omenjena nase lja oskrbela z zdravno pitno vodo.

Zakon o goriški prosti coni poteče letos v decembru. O nadaljnji prosti obstoja proste cone se je goriški mestni svet izrekel že maja meseca. Znano je, da prosta cona prinaša prebivalstvu le malenkostne olajšave, velike dobičke pa posameznim trgovcem ali tovarnarjem. Na petkov seji občinskega sveta bi morali o stvari javno govoriti. O tega pa ni prišlo, ker so desno usmerjeni demokratični podpri Pedronjev predlog, naj se razprava o prosti coni prenese na čas po odobritvi zakona o goriški prosti coni v rimskem parlamentu. Vsi predstavniki leve v občinskem svetu so pa poudarili, da bi bila takrat taka razprava brezpomembna. Ožji občinski odbor z županom na čelu ni mogel ostati gluha na to pripombo in je dokolič novo sejo občinskega sveta za sredo; na tej seji bo razložil svoje gledišče o tej važni zadevi.

Kokošerejci!

BREZPLAČNE NASVETE IN TEHNIČNO POMOČ
dobite pri
KMETIJSKI ZADRUGI, ulica Ugo Foscolo 1,
Telef. 94-386
Vsak petek od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, kjer vam bo na razpolago strokovnjak iste dimenzije kot prej

Kmetovalci in vrtnarji!

Po ugodnih cenah lahko nabavite semenski grah »Holandski« in vse druge domače in uvožene vrste.

Vseh vrst uvožena in doma pridelana semena, trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice itd. — Poljedel-ske stroje in druge potrebščine.

Marinac Vladimir Strada Vecchia per l'Istria
Tel. 41-176

Ribarič Ivan
UVOZ • IZVOZ
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 - TEL. 96-510

„TRANS - TRIESTE“ S. a. r. l.
TRIESTE-TRST V. Donato 3 - Tel. 38-827, 31-906, 95-880
UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije
IZVAŽA: vse proizvode FIATOVE avtomobilske industrije in rezervne dele. — Vse vrste gum tvornice CEAT in vse produkte najvažnejših italijanskih industrij.

Turdha
SILA JOŽEF

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Cene brazilske kave so se zvišale. Da bi podprla proizvodnjo je brazilska država določila nove odkupne cene kave, ki so za 25% višje od dosedanjih. Vse kaže, da se kava ne bo pocenila v bližnji bodočnosti. Po zadnjih podražitvah so se cene indonezijske kave nekoliko znižale. Na italijanskem trgu je precejšnje zanimanje za kavo zlasti za slabše vrste kave.

Tržaški trg je precej živahen predvsem zaradi avstrijskega povpraševanja. Tudi Jugoslavija se precej zanima za ta trg.

Cene kave za pripravljeno blago v Trstu v šilingih za 50 kg fco skladišče uvoznika so naslednje: Rio 5 360; Rio 3 375; Minas 2 400-410; Victoria 5 good to large bean 320-330; Victoria 5 crivel-10 18-19 355; Santos extra prime 500-540; Tangania A 540-550; Bugishu A 525-560; Kenya A 540-585; Mysore A 530 do 550; Guatemala SHB 570-580; Kostarika HGA 560-575; Kostarika SHB 560 do 610; Uganda Robusta 275; Malësia A.P./1; Malësia A.P./2 245.

Povprečne cene kave na viru proizvodnje so naslednje: brazilska kava, v lirah za kg bob: Rio N. Y. 5 600; Rio N. Y. 3 655; Santos extra prime good to large bean 550; Victoria 5 good to large bean 550; srednjeameriška kava, v dolarjih za 50 kg bob: Ecuador extra superior 50; Haiti naravna XXX 59; San Salvador naravna 650; Kostarika 76; arabska kava, v šilingih za 50 kg cif: Gimma 370; Moka Hodeidah 1 475; afriška kava, v šilingih za cwt cif: Uganda oprana in prečiščena 272; Malësia A.P./1 276; Malësia A.P./2 234; indonezijska kava, v holandskih florintih za 100 kg ponovno pretehtano: Bali Robusta 10-12% nečistoče 261.

Povprečne cene ocarinjene kave od uvoznika do groistota fco skladišče prodajalca v lirah za kg neto ponovno pretehtano: Rio N. Y. 5 1430; Rio N. Y. 3 1460; Santos extra prime good to large bean 1720; Victoria 5 good to large bean 1400; Ecuador extra superior naravna 1540; Haiti naravna XXX 1640; San Salvador 1730; Kostarika 1870; Gimma 1500; Moka Hodeidah 1 1680; Uganda oprana in prečiščena 1290; Malësia A. P./1 1310; Malësia A. P./2 1230; Bali Robusta 10-12% nečistoče 1250.

SLADKOR

TRST. Na mednarodnem tržišču s sladkorjem so razmere negotove glede na bodočo razpoložljivost tega blaga. Angliški sladkor boljše vrste ponuja po 65/10 fantov šterlingov za tono cif Trst in 65/5 za vrsto «SMX». Francoski rafiniran sladkor ponuja po 120 lir kg v papirnatih vrečah fco Ventimiglia. Ameriški rafiniran sladkor kvotira: Peru, v bombažastih vrečah s.p. o.t. Neapelj in Genova 186 dolarjev to fco fco skladišče; Kuba, v bombažastih vrečah 172,50 dolarja tona cif Genova proti vkrcanju v prvi polovici julija; Venezuela, v papirnatih vrečah 165,70 dolarja za tono cif Genova proti vkrcanju v prvi polovici julija.

POPER

TRST. Cene popra so se rahlo dvignile. Ponudbene cene tržaških prekupevalcev s vira proizvodnje so naslednje: Sarawak special črni 177/6 šilingov za cwt cif proti vkrcanju v juniju; Sarawak bel 148 proti vkrcanju v juniju; Mountok 248 proti vkrcanju v juniju; Malabar 205 proti vkrcanju v juniju; Tellicherry 217/6 proti vkrcanju v prvi polovici julija.

Italijanski trg

V zadnjem tednu se je ponudba mehke pšenice povečala, medtem ko je povpraševanje omejeno. Na mnogih tržiščih je lanski pridelek popolnoma pošel, vendar je v državnih skladiščih še vedno 23-52 milijonov stotov. Cene koruze so se okrepile. Kvotacije neolusčenega in olusčenega riža so se ponovno dvignile.

Za klavno živilo je še vedno precejšnje zmanjšanje, medtem ko ni po prašnih nikakega povpraševanja. Zelo mirno je tudi na trgu z vinom in oljem. Proizvajalci so zelo previdni pri prodaji, ker upajo, da se bodo cene zvišale.

Kvotacije masla so se rahlo dvignile. Precej je zanimanja za trdi sir. Na ostalih tržiščih so razmere neizpremenjene.

ZIVINA

LUGO. Živala za rejo: krave 280-460 tisoč lir par; breje krave 400-500.000 par; krave s teletom 420-650.000 par; volci 430-630.000 par; junci in junice 2-3 let starosti 5 stotov težki 360-400.000 par; krave breje prvenstvene 200.000 lir glava; telice 2 stota težke 90-100.000 glava; molzne krave 130-200.000; klavna živala: volci 6 stotov težki I. 325-375 lir kg, II. 260-290; krave 6 stotov težke I. 315 do 325.

VALUTE V MILANU

	29.537	12.657
Dinar (100)	90.—	88.—
Funt šterling	6375.—	6475.—
Napoleon	4975.—	4950.—
Dolar	627.25	627 3/8
Franc. fr. (100)	151.25	151.25
Svicaški fr.	146.25	146 3/8
Funt šter. papir	1709.—	1714.—
Avstrijski šil.	23 7/8	24.—
Zlato (gram)	712.—	711.—

BANKOVCI V CURIHU

	12. junija 1957	
ZDA (1 dolar)	4,28	
Anglija (1 funt št.)	11,72	
Francija (100 frankov)	1,03	
Italija (100 lir)	0,68	
Avstrija (100 šilingov)	16,42	
Čehoslovaška (100 kron)	13,—	
Nemčija (100 DM)	101,40	
Belgija (100 frankov)	8,45	
Holandija (100 florintov)	112,—	
Švedska (100 kron)	81,50	
Izrael (1 funt št.)	1,40	
Spanija (100 pezov)	8,27	
Argentina (100 pezov)	10,65	
Egipt (1 funt št.)	7,55	

370; II. 255-285; junci 5 stotov težki I. 360-420; prašiči: prašički 20-25 kg 450-485 lir kg; suhi prašički 340-400 lir kg; prašiči za rejo 100-150 kg 320-325; nad 150 kg 330-335.

Vprežni konji 200-220 lir kg ali 100-130.000 lir glava; konji za zakol I. 260-280, II. 200-220; žrebeta za zakol 450-470; meži za delo 90-100 lir kg ali 60-70.000 lir glava; meži za zakol I. 190-200, II. 150-170; vprežni osli 80-90 lir kg ali 50-60.000 lir glava; osli za zakol I. 180-200, II. 140-150.

Ovce 235-270; jagnjeta 450-480.

ZITARICE

VERONA. Pšenica fina proizvodnje 1956 7450-7500; dobra 7200-7250; inozemska čisti oves 4500-4600; inozemska rž 4150 do 4250; inozemska neolusčeni ječmen 4150-4400; koruza marano 5300-5400; moka iz trde pšenice tipa »0« 9500-9600; pšenica moka tipa »00« 9400-9900, tipa »0« 9000-9400; tipa »1« 8600-8800; tipa »2« 8100-8200; pšenični otrobi 4100-4200; koruza moka fina 6200-6800; srednje vrste 5800-6200; navadna 5300-5600.

VERCELLI. Neolusčeni riž: navaden 5600-5900; G. Rossi 7500-8000; Rizzotto 7400-8000; Razza 77 7700-8000; R. B. 7500 do 8100; Arborio 6600-7200. — Olusčeni riž: navaden 9900-10300; Rizzotto 14.100 do 14.600; Razza 77 14.300-14.800; Arborio 14.000-14.600.

KRMA

ALESSANDRIA. Seno majske košnje za namakanega travnika 1900-2000, z naravnega travnika 1600-1700; otava z namakanega travnika 2000-2100; seno III. košnje 1900-2000; detelja 1400-1500; pšenična slama stlačena 650-700.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi piščanci extra 900 lir kg, I. vrste 820-860, II. vrste 700-800, zaklani piščanci domači 850-950; inozemski zmznjeni piščanci: danski 630-650, madžarski 500-560; žive kokoši 650-700; žive inozemske kokoši 450-500; zaklane kokoši 850; inozemske kokoši zaklane v Italiji 750-770; inozemske zmznjene kokoši 500-560; zaklane pegatke 900-1000; mladi golobi zaklani 800, navadni golubi zaklani 900-1000; inozemske zmznjene pure 500-550; inozemski zmznjeni purani 450-500; zaklane race 550-600; race za rejo 300-350 lir komad; gosi za rejo 600-1260 lir komad po teži; živi zajci 420-440; zaklani s kožo 540-630, zaklani brez kože 560-650; piščeta 90 lir kom. Sveža jajca I. 23-24,50; navadna 22-23; inozemska sveža 19-24 lir komad po teži.

VINO

ASTI. Barbera 11,5-12 stop. 5600-6700 lir stop. 12,5-13 stop. 7700-9300; Grignolino extra 11.000-11.500; Freisa sladko 7500-8000; Freisa trdo extra 6800-7200; Nebbiolo 11-12.000; Barolo proizv. 1954 14 stop. 21-24.000; Malvasia črna 9500-10.000; Malvasia sladko 8200-8500; moškast 9800-10.500; Asti spumante 350 do 400 lir steklenika; vermut 14.500-15.500.

VICENZA. Clinton 10-11 stop. 4000-4400 lir hl, navadno črno 10-11 stop. 4200-4600, belo 10-11 stop. 4300-4400; 11-12 stop. 4700-5300.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	15.5.	28.5.	12.6.
Pšenica (stot. dol. za bušel)	216	203 1/4	203 1/4
Koruzna (stot. dol. za bušel)	128 1/8	130 3/4	129 3/8
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	29.75	29.75	29.25
Cin (stot. dol. za funt)	98.50	98.37	98.25
Svinec (stot. dol. za funt)	15.50	15.—	14.—
Cink (stot. dol. za funt)	13.25	13.25	12.75
Aluminij (stot. dol. za funt)	27.10	27.10	27.10
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.35	35.45	35.40
Zivo srebro (dol. za stekleniko)	287.—	257.—	287.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 2)	—	—	—
LONDON			
Baker (funt šter. za d. tono)	238.—	236 1/4	232 1/4
Cin (funt šter. za d. tono)	788.—	785	785
Cink (funt šter. za d. tono)	84 1/4	83.—	81 1/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	95.—	97.—	91 1/4
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	470.90	465.—	516.90

Za gibanje cen surovinam na mednarodnem trgu v preteklem tednu je značilno padanje cen bakra in svineca pa tudi pšenici; z druge strani so se okrepile cene volni, deloma tudi bombažu ter kavi in kakavu.

ZITARIČE

Cena pšenice je v Chicagu v tednu do 7. junija nazadovala od 203 1/2 na 201 7/8 stotinke dolarja za bušel. Prav tako je nazadovala cena koruzi, in sicer od 130 1/8 na 126 stotinke dolarja za bušel. Zimska setev pšenice bo v Ameriki vrgla 722,3 milijona buslov, to je 32 milijonov več, kakor so prvotno dogovorili. Kupčija z žitaricami je bila v Chicagu zelo živahna.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku nazadovala od 6,05 na 6,10 stotinke dolarja za funt. Cena kave se je v New Yorku zopet utrdila ter nazadovala od 66,40 na 67,50 stotinke dolarja za funt, v pogodbi M. Brazilska vlada poskuša z novimi ukrepi ohraniti čim višje cene. Pridelovalcem do dajala v sezoni, ki se začne 1. julija, predume na račun zaloga blaga. Kakao je nazadovl v New Yorku od 27,62 na 29,32 stotinke dolarja za funt, in sicer v tednu do 7. junija. Brazilska vlada namerava nakopiti velike zaloge blaga in s tem vplivati na tržne cene.

VLAKNA

V New Yorku je cena bombaža v tednu do 7. junija nazadovala od 35,40 na 35,45 stotinke dolarja za funt. Doselej je bila izvršena likvidacija za več kakor 3.200.000 bal bombaža, ki je namenjen tujini. To je seveda pripomoglo k učvrstitvi cene. Cena volni (suini) je v New Yorku nazadovala od 160 na 164 stotinke dolarja za funt. V Franciji (Roubaix) je cena poskočila od 1300 na 1315 frankov za kg. V Londonu je cena vrste 64's B v tednu do 7. junija nazadovala od 142 1/2 na 145 3/4 penja za funt.

KAVČUK

Cena kavčuku je v New Yorku v tednu do 7. junija poskočila od 31,46 na

MLEČNI IZDELKI

MILAN. Maslo iz smetane krajevne proizvodnje 680, iz drugih krajev Lombardije 640; fino čajno maslo 740; sir grana proizv. 1955 600-605; proizv. 1956 530-590; proizv. 30-60 dni star 380 do 420; sbrinz 1 mes. star 480-500, nad 3 mes., star 580-600; emmenthal svež 500-530; emmenthal 3 mes. star 570-600; provolone 1 mes. star 470-490; provolone najmanj 3 mes. star 540-570; gorgonzola svež 240-250, postan 420-440; italico svež 360-390, postan 400-430; taleggio in quattirolo svež 290-310, postan 380-410 lir kg.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Dvakrat koncentrirana paradiznikova meza v škatlah 5-10 kg 190 do 200, v škatlah 1/2 kg 215-225. Trikrat koncentrirana paradiznikova meza v škatlah 5-10 kg 205-215, v škatlah 1/2 kg 230-240, v tubah 70-80 lir komad. Olupljeni paradizniki v škatlah 1200 g 140-150 lir škatla, v škatlah 500 g 75-80 lir škatla; grah v škatlah 1/2 kg 210-220; mlad fižol v škatlah 190-200; gobe v kislu 1600-1800; čebulice v kislu 220-250; tunina v olju 800-860; sardine v škatlah 200 g 90-100 lir škatla; polenovka 550-850; marmelada izbrane vrste v škatlah 5 in 10 kg 240-260 lir kg, v škatlah 500 g 270-280; marmelada iz jabolk in sliv v sodčkih 180-190, v škatlah 5 kg 180 do 190 lir.

OLJE

FIRENZE. Olivno olje extra 600-690, do največ 1,50% kisline 560-660, do največ 2,50% kisline 530-560, do največ 4% kisline 500-530; dvakrat rafinirano tipa »A« 510-515, tipa »B« 420-430; semensko olje I. 340-350; olje iz zemeljskih lesnikov 370-380.

Tržaški lesni trg

Tržaška trgovina z lesom v tranzitu je še vedno v zastoji. Glavni vzrok temu je omejitve valute, ki je bila na razpolago za uvoz lesa na Srednjem vzhodu, posebno pa v Saudovi Arabiji. Le za malenkost se je položaj zboljšal, ko so dali na razpolago devize za okoli 25% zaprosenih licenc. Po nekaterih vestih naj bi se položaj zboljšal v avgustu, ko bo na razpolago več valute za uvoz potrebnega blaga, med temi tudi lesa.

Na sudanskih trgih ni položaj mnogo boljše. Sudanski odjemalci kupujejo namreč večji del blaga neposredno od avstrijskih proizvajalcev, ki jim prodajo po nižjih cenah in ugodnejših plačilnih pogojih. Tržaški trg pride pri tem v poštev le, ko gre za vrste blaga, ki jih odjemalci sami nimajo na zalogo. Egipt, Jordanija, Libanon, Sirija in druge države Bliznjega vzhoda se vedno manj zanimajo za srednjeevropski les; tam sta se uveljavila romunski in češki les. Prav tako je malo kupci s grškimi odjemalci, ki zahtevajo od tržaških posredovalcev prevelike plačilne olajšave.

Cena lesa pri avstrijskih proizvajalcih je različna od mesta do mesta. Zgoditi se, da je za enako vrsto lesa razlika pri ceni tudi za en funt šterling pri kub. metru. Na jugoslovanskem trgu je položaj neizpremenjen. Kontingent za izvoz lesa še ni znan.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Kosi ob pravem času!

Košnjo štejejo med važne kmetijske posle. Nekoč je bilo to drugacije in so jo imeli za nekaj, kar se lahko odlaga tja do jeseni. Junjska ali septemska košnja, to je bilo vseeno. Trdili so celo, da je pozna košnja, zlasti v mokrih letih, boljša, češ, da se trava spodrašte. Takšno pojmovanje je imelo slabe posledice. Lahko smo jih razbrali predvsem na živini, ob polnih senikih in številnih kopal sena mrsava in slabotna živala, ki ni dajala niti mleka niti mesa. Danes ni več živinorejcev, ki bi tako skrbeli za svojo živino in bi jim bilo vseeno, kdaj izvršijo košnjo. Prizadevajo si, da spravijo pod streho čim boljše krmno. Ni jim toliko za količino nakošenega sena, ampak skrbijo, da je to čim več vredno. Zato ne odlagajo košnje na julij in kasnejše mesece, ampak pazijo, da kosijo ob najboljšem času ali pravčasno.

Na nekaterih travnikih, zlasti na pogojenih, ki so dali dobro krmno, je že zapela kosa; gospodarji so se ravnali po pravilu: kosi, ko je večina trav v cvetju. Takšno seno največ zaleže. Vsaka kasnejša košnja bo dala manj vredno krmno, s pozno košnjo pa vzamemo na senik — revščino. Razlika med zelenim in prezrelim travjem senom je takšna kot med zelenim ovsom in ovseno slamo. Če pa se tako pokošena trava povrhru še moči in slabo suši, do bimo krmno le po imenu ali boljše rečeno — steljo.

Letošnja senena letina bo slabša od lanske, ker je bil maj prehladen in premalo vlažen. Junjski dež je travni secer pomagal, a ni mogel nadomestiti zamujenega. Opaziti pa je razmeroma dosti drobne travniške detelje, ki da dobro krmno le s pravčasno košnjo (o cvetju). Majski mraz nam je zadal dovolj občuten gospodarski udarec. Prav to pa nam nalaga toliko večjo skrb za dobro krmno. Če sta od povedala vinograd in deloma tudi polje, naj nam čimveč po maga živina. Prvi pogoj za to je dobra krmna. Tudi oslablje ne trte bodo potrebovali za novo v prihodnjem letu čimveč dobrega gnojla. Dober gnoj pa da predvsem dobra krlaja.

V pozni košnji pa se so druge slabe posledice. Trava izgubi veliko svoje moči na spodnost. Zato je ob takšni košnji vsako leto slabša letina. Tudi se gospodarji jezijo, da je po teh senozetih vedno več plevelov (škrbov), trdelika, mleček I. (d.). Nič čudnega.

Mnogo vinogradnikov verjetno še ne pozna teh dveh škodljivcev, ki povzročajo škodo. Če sovpadе čas najmočnejše pojave metuljev z časom za škropljenje proti peronospori, bomo ubili dve muhi z enim udarcem. Toda na 100 litrov modre galice moramo dodati še 400 do 500 gramov apnenega arzenata. Poleg arzenovih sredstev uporabljamo tudi tobačni izvleček ali pripravke DDT. Temeljito moramo poskropiti tako mladike kot tudi grozdne nastavke. Tako se najuspešneje zavarujemo pred temi škodljivci.

Trtni sukač - nevaren škodljivec

Mnogo vinogradnikov verjetno še ne pozna teh dveh škodljivcev, ki povzročajo škodo.

Če sovpadе čas najmočnejše pojave metuljev z časom za škropljenje proti peronospori, bomo ubili dve muhi z enim udarcem. Toda na 100 litrov modre galice moramo dodati še 400 do 500 gramov apnenega arzenata. Poleg arzenovih sredstev uporabljamo tudi tobačni izvleček ali pripravke DDT. Temeljito moramo poskropiti tako mladike kot tudi grozdne nastavke. Tako se najuspešneje zavarujemo pred temi škodljivci.

V mesecu maju in tja do polovice meseca junija se pojavijo metulji v večjem ali manjšem številu in odlagajo jajčeca. Največje število jajčec zasledimo na mladih grozdnih nastavkih v času, ko opazimo najštevilnejši let metuljev. Metulja se med seboj razlikujejo tako, da se za lahkoto doleteti ali gre za enako ali drugačnega sukača. Prav tako so različna jajčeca, gosence in bube.

Velikost metuljev je pri obeh sukačih enaka. Z razpetimi krili merijo metulji približno 0,5 cm. Metulj krizaste sukača (Polychrosis botrana) ima sprednja krila pepestlastosive barve s poprečnimi lisami; leti podnevi in ponoči. Jajčeca ima rumenkasto barvo, gosencica je rumenozelena z rumeno glavo, buba je zelenkasto-rjava s koničastim dolгим zadkom. Buba se zaprepe v zapredek iz belih niti. Ima tri rodove na leto.

Etopasasti grozdni sukač (Clypea ambiguella) se razlikuje od prejšnjega po sledečih znakih. Metulj ima sprednja krila rumena s črnorjavno prečno široko liso. Leta ponoči. Jajčeca so rumenkasta s pomarančasto-črni lisami; gosencica je rjavoderjava s črno glavo. Buba je rdečerjava s topim kratkim zadkom. Ima dve pokolenji na leto.

Oba škodljivca prezimujeta v obliki bube, ki je v zapredek. Navadno te bube prezimujejo za lubjem na starih trstih ali v razpokah na kolu. Spomladi se iz teh razvijajo metulji in to postopoma. Najprimernejši čas za odlaganje jajčec je, ko temperatura doseže 20° — 25° C.

Prvi napad opazimo tik pred cvetenjem ali, ko trta že cveti. Tedaj se razvije prvo pokolenje ličink, ki zapreduje grozde nastavke in obirajo cvetne organe.

Močnejši pojav gosenic utedne uničiti popolnoma grozdne nastavke. Ker imamo pri sukačih 2 ali 3 pokolenja, bomo najuspešnejše zatrti škodljivca, če bomo škropili zoper sredstvo (bordoški brozgi) dodamo še sredstva zoper žuželke, bomo uničili tudi razne gosencice. Listne usi moramo zatirati brž, ko se pojavijo na ranjenih jagode so podvržene.

nega, ko pa se zaseje veliko več plevela kot pa dobrih trav. Koliko bi ti gospodarji pridobili, če bi kupili seme za posejve senozeti, kot pa da pustijo, da se s pozno košnjo trava sama zaseje! Seveda je pred tem za dosego dobre krme še drugi, boljše lek: gnojenje z dobrim hlevskim gnojem ali pa z mešanecem in še z dopolnilni ali umetnimi gnojili. To za deveto razumemo jeseni in pozimi. Ob košnji se moramo stalno zavedati, da ne kosimo le za živino, ampak da se jo opravi ločiločnega pomena za celotno kmetijsko obratovanje. Ne gre le za krmno, ampak tudi za ohranitev in dvig rodovitnosti zemlje, zlasti takšne, kot je na splošno naša, ki smo jo na rodnost še močno in ponekod celo skrajno izropali.

Kar zadeva senno, ve danes vsakdo, da ne gre toliko za njegovo količino kolikor za njegovo kakovost. Kakovost pa pomeni količino vsebovanega hraniva. Za to gre končno pri človeški, za to tudi pri živalski hrani. V vsakem primeru se vprašamo kaj dobi telo te takšno ali drugačno hrano. Neprestano slišimo besede: beljakovine, ogljikovi vodni ali hidrati, škrob, rudninske snovi, vitamini. To so snovi, ki jih tako kot mi potrebujemo ti živali, da se ohrani pri življenju in da proizvaja (mleko, delo).

V našem senu je na sploh malo teh snovi, v pozno spravljenem senu pa še najmanj, ker je dokazano, da se s starostjo količina surovih vlaken (lesnine) poveča, količina beljakovin in škroba pa zmanjša.

Kljub napredku je pri nas vprašanje izdatne krme pereče in večina živinorejcev si beli glavo, kako bi si preskrbeli dobro piko. Slaba preda pa nam nalaga toliko večjo skrb za dobro krmno. Če sta od povedala vinograd in deloma tudi polje, naj nam čimveč po maga živina. Prvi pogoj za to je dobra krmna. Tudi oslablje ne trte bodo potrebovali za novo v prihodnjem letu čimveč dobrega gnojla. Dober gnoj pa